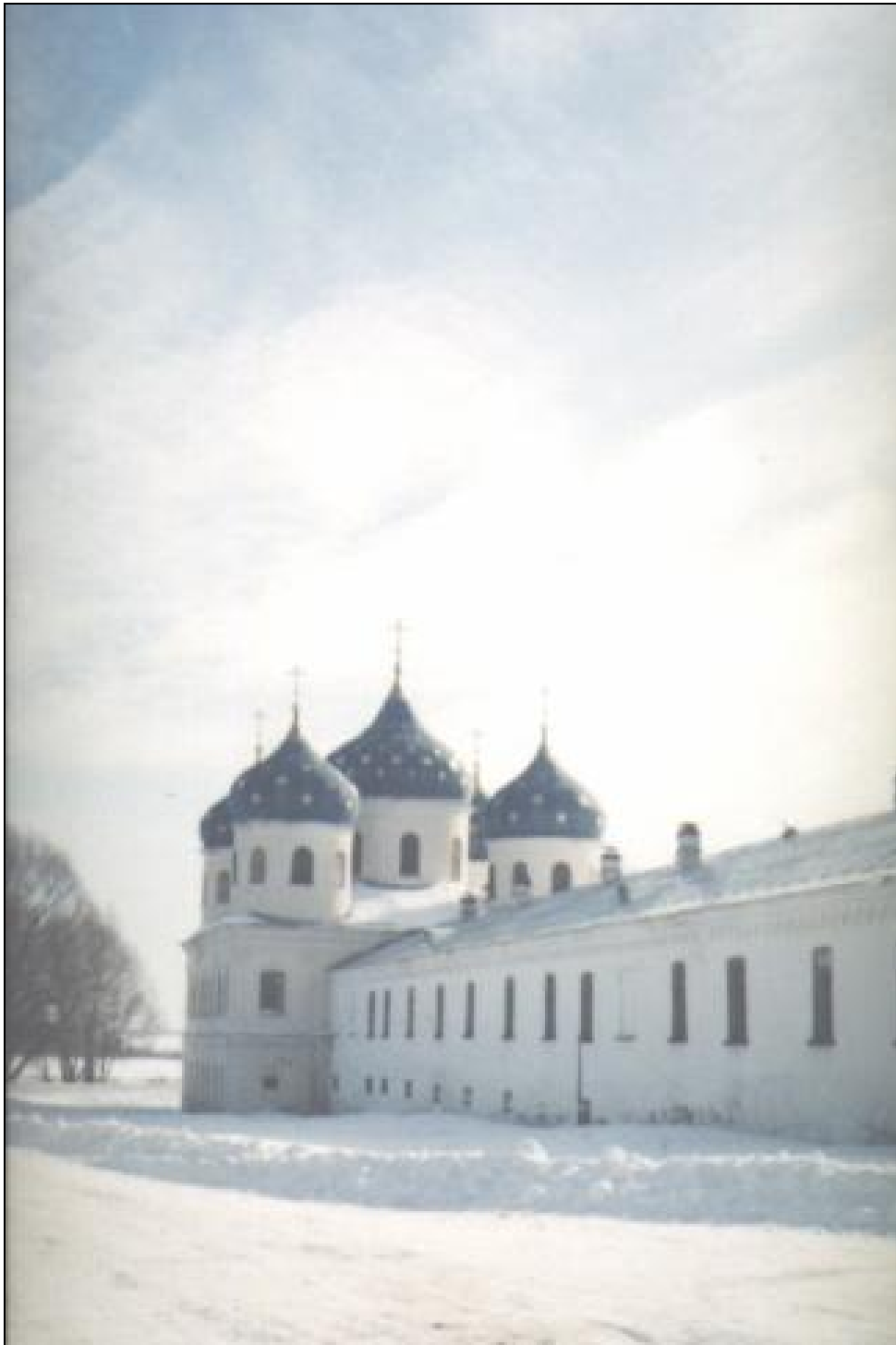

Móra Nyúz

II. évfolyam 3. (8.) szám A Móra Ferenc Kollégium lapja 2000. december 6.

"S várja a véget, a sűrű homályba bukót, a csodákat"

Szerkesztői szó

Száncsengő-csilingelés, szaloncukros hangulat és a megállíthatatlanul közeledő vizsgaidőszak így együtt valami keserédes ízzé vegyülve kevereg a levegőben.

A félév utolsó számát tartjátok a kezetekben, és a legközelebbi Móra Nyúzbán, amelyet februárra ígérhetünk, lesz egy-két változás a kulisszák mögött, ugyanis az unalmas és bizonyára sokszor hanyagolt szerkesztői szók szorgalmas tollnoka (én) ösztöndíjjal kiveszi a betegszabadságát és félévre az olvasói díszpáholyba ül át a főszerkesztői kalodából. Tehát Pintér Lajos magára marad, de félelemre semmi ok, aki megkönnyebbült, hogy kevesebb lesz a kép és több a tudományos élet az újságban, higgye el, ez nem állandósul. Még visszatérek! :-)

Egyébként a mostani szám amolyan Mikulás ajándék, és örvendezve hívom fel a figyelmet az új rovatra, melyet az újság vége felé találtok: Külhoni Tudósítások címen. Fogadjátok az e havi számot annak tudatában, hogy eztán már csak a zordon, jeges és UV-kkal fenyegető vizsgaidőszak vár rátok. Mielőtt azonban végképp sikerül mindenkiben a félelemcsírákat szárba szökkenetnem, eszembe jut, hogy előtte azért itt lesz az ajándékokat osztó karácsony, és az Északi Sarkról üzentek, hogy a Mikulás is beugrik, lehet fényesíteni a csizmacskákat és húzni a palackokból a parafadugót. Sőt, Szilveszterünk is lesz, és ha minden igaz, belépünk a XXI. századba. *Mindehhez sok szerencsét, kurta farkú malacokat és vidáman vizsgáztató professzorokat kívánunk!* És fél évre én is búcsúzom

(manci)

December 7-én életnagyságban és személyesen jön el közénk a Mikulás virgonc kis krampuszaival és még virgoncabb anygalkáival. Utána se menjetek sehova! Óriási Mikulás-parti az alagsori játéktérben!

A Móra Nyúz idei számait elolvashatjátok az interneten is, a kollégium honlapján (<http://www.mora.u-szeged.hu>). Véleményeiteket, ötleteiteket a moranyuz@mora.u-szeged.hu e-mail címre várjuk. Levelezési listára is fel lehet iratkozni a <http://www.mora.u-szeged.hu/cgi-bin/mailman/listinfo/moranyuz> címen. Ha ide feliratkoztok, ti is automatikusan megkaptok minden e-mailt, amit a listára küldenek. Kíváncsian várjuk a visszajelzéseket!

Móra Nyúz - a Móra Ferenc Kollégium lapja. Megjelenik havonta, 120 példányban, ingyenes terjesztéssel.

Szerkesztők: Szalánczy Dorka és Pintér Lajos

Lektor: Szabó Zsuzska

Tördelőszerkesztő: Pap Dániel

Szerzők: Bacsó Iлона, Bakonyi Pál, Bereczki Zsolt, Blazsovszky Helga, Csutak Zsolt, Gálicity Radivoj, Géro Balázs, Hegyi Áron, Hirdi László, Hraskó István, Hunyadfalvi Zoltán, Illés András, Kajcsa Szilárd, Kis-Benedek Krisztina, Kovács Attila, Lutz Gábor, Mangó Zoltán, Parti Tamás, Pintér Lajos, Sulyok Izabella, Susán Angelika, Szabó Zsuzska, Szalai Anikó, Szalánczy Dorka, Szilágyi Szilvia, Veress Krisztina, Vernyik Zénó, Vigh Mihály, Volford Péter, Vukman Péter, Wéber Balázs és Zoller Ágnes

Tartalomjegyzék:

Szerkesztői szó	2	Titkok Kertje	21
Interjú Almási Tiborral	3	Örömeelmélet	22
Szerepet játszanak, de nem...	4	A kultúra szűk körei Szegeden	22
A haderőreformról	5	Halász Péter színházai	23
Politikai arcképcsarnok I-II.	6	Feri, a csoki, meg a cukor	24
Szabad egy szexre?	8	Aki bés volt...	24
Egy esténk a Mesterrel avagy Havas...	8	Az ember génkészletének megismerése: HUGO	25
Választások 2000 (USA, Románia)	9	Ötlet	26
Megkérdeztük az ottaniakat	12	Jenő, Béla és a Hatos	27
"Eurorégió" konferencia a Mórában	14	A kollégium poétái	28
"Történelem és mítosz a román köztudatban"	16	Miért éppen Oulu?	28
Tengerszem	17	Exkluzív tudósítás egy leuveni focimérkőzésről...	29
A tavalyi jobb volt...	19	Angyali lányok	30
A videógóré hírei	19	Foci- és kosárbajnokság	31
A könyvtárról...	20	Fritz-képregény (5.)	34
A szemünkkel hallani, a kezünkkel beszélni...	20		

Egy oklevélbogarászó: Almási Tibor "Rossz évjárat voltam"

- beszélgetés egy volt mórással, aki most egyetemi docens -

- Tanár úr mórás volt, ugye?

- A legelső fiúeresztéssel kerültem be a Mórába. Eredetileg a Bolyai Kollégiumba költöztettek minket, az Aradi vértanúk terére. Az még vaságyas, rideg fiúkollégium volt, ahol nyolcan laktunk egy szobában. Azonban három hét után közölték, hogy összedőlés fenyegeti az épületet. Pánikszzerűen máshová kellett költöztetni az ott lakó (többnyire bölcsész) fiúkat. Ekkor alakították át a Móra alagsorát nagyjából 30-40 fiú számára.

- Ha kollégiumban lakott, bizonyára nem szegedi...

- Szarvasi vagyok, ott érettségiztem és egy év vásárhelyi katonaság után kerültem ide.

- Miért választotta Szegedet?

- Régen egyértelműbbek voltak ezek a pályák, nem volt ekkora választási lehetőség. Világéletemben bölcsész érdeklődésű voltam. Édesapám minden fiából TTK-st szeretett volna nevelni, de nekem oltári szerencsém volt: abban az évben, amikor érettségiztem, édesapám éppen Laoszban volt agrárszakértő. Így a jelentkezési lap beadásakor elkerültem az atyai ellenőrzést. Édesanyám pedig hozzájárult: ha már ennyire ragaszkodom a történelemhez, próbáljam meg. Sikerült. Igazából Debrecen és Szeged között választhattam. Eredetileg földrajz-történelem szakra szerettem volna jelentkezni, de ezt a szakpárt csak két évente hirdették meg: ilyen szempontból rossz évjárat voltam... Debrecenbe elmehettem volna ugyan földrajz-történelemre, de az a város nem volt olyan szimpatikus, mint Szeged. Néhányszor megfordultam már itt gimnazista koromban, gyönyörű város volt már akkor is. Így lettem magyar-történelem szakos és később elvégeztem még a latin speciális képzést is, mert ahogy a középkorszathoz sodródtam, nyilvánvalóvá vált, hogy szükségem van rá.

- Az egyetem befejeztével sem szakadt el a kollégiumoktól...

-1983-ban, amikor végeztünk (a feleségem évfolyam- és csoporttársam volt), a lakáshoz jutás elég távoli perspektíva volt. Csak úgy tudtunk a kollégiumban maradni, hogy kollégiumi tanárságot vállaltam a József Attila Kollégiumban, ami eredetileg jogász kollégium volt. Szóval ott nevelőtanárkodtam '85-ig. Hát... Nem

mondom, hogy sok sikerrel. A jogászközeg egy kicsit más volt, mint annak idején a Móra. Két év nevelőtanárkodás után szakadtam el a kollégiumoktól és '97-ben hallgatói ügyekért felelős rektorhelyettesként találtam vissza hozzájuk.

- Elégedett most az életével?

- Az ember olyan zaklatott, feszített életet él. Annyifelé kell energiát befektetni, hogy itt-ott óhatatlanul deficitek keletkeznek. Nehéz megosztani magamat a családom, a közélet és a szakmám között. Persze, sehol sem dől össze a ház, de minden területen érzem, hogy nagyobb figyelem és több energia kellene. '96 óta elég vastagon benne voltam mindenféle közéleti dologban és úgy érzem, hogy ez egy kicsit a szakma rovására megy.

Felhalmozódtak az adósságaim e tekintetben, úgyhogy az idei évben próbáltam törleszteni ezekből.

- Sikerült?

- Az volt a tervem, hogy 18 hónap alatt megírok három könyvet. Ebből a másodiknak már látom a végét, az év végére talán befejezem. Aztán jön egy fél év, amikor borzasztóan bele kell húznom. De az ember háta mögött ott a család, ami rendkívül biztonságos háttér, ugyanakkor a legnagyobb adósságok nyilvánvalóan itt halmozódnak fel. Mert hát van két, mondhatom,

hogy neveletlen fiam, akik nagyon igénylik a sok-sok foglalkozást, törődést, amire sajnos nem mindig jut elég idő. Egészében véve, azért működnek a dolgok.

- Mi az a három könyv, amit ilyen fontos lenne megírni?

- Kettő az Anjou-kori oklevéltár sorozat egy-egy darabja. Ez a sorozat olyan vállalkozás, amely nagyjából a nyugdíjig ellát munkával. A harmadik könyv néhány hete jelent meg és teljesen szokatlan, merész vállalkozás volt részemről. Készül egy tízkötetes Magyar Századok című sorozat. Minden kötet egy századot dolgoz fel. A 13. századról szólót én írtam meg. Ez óriási erőpróba volt, mert én inkább oklevélbogarászó ember vagyok, most pedig meg kellett próbálnom közérthetően, ugyanakkor szakmailag is használhatóan összefoglalni egy elég bonyolult évszázad történetét.

Sulyok Izabella

Móra Kollégium. A kezdetek

Szerepet játszanak, de nem dolgoznak helyettük mások

Először középiskolában hallottam róla. Osztálytársaim akkor rengeteget foglalkoztak vele, és sok pénzt költöttek rá, időpontokat egyeztettek... Nem, ebben az írásban nem egy sokak által kedvelt, ajnázott csinos kislányról lesz szó, hanem a magyar fiatalok egyik kedvenc időöltéséről, a szerepjátszásról.

Hornyák Péterrel (közismertebb nevén Vikinggel) és Nyári Gáborral mint a Mórában működő szerepjátszó társaságok egyikének oszlopos tagjaival beszélgettem e különleges hobbi kapcsán. Ők említették, hogy Szegeden gyakorlatilag minden iskolában van egy-két kis közösség, de van olyan művelődési ház is, ahol több teremben egyidejűleg akár nyolc-tíz csoport is hódol ezen szenvedélyének. Viking hét, Gábor pedig kilenc éve üzi ezt a játékot.

A srácoktól megtudtam, hogy a szerepjátékokat - melyek az Egyesült Államokban manapság főként még mindig egyetemisták körében hódítanak, szemben Magyarországgal, ahol közép-, sőt általános iskolások között is népszerűek - a 70-es években amerikai egyetemisták találták ki. A játékok egy alternatív világban játszódnak tetszőleges körülmények között, tetszőleges korban: létezik Csillagok Háborúja-, másfajta sci-fi-, fantasy-, horror-szerepjáték is. A játékosoknak az adott világ szabályainak kell megfelelni, például egy lovagkarakternek ismernie kell a becsületkódexet. Vikingék jelenleg M.A.G.U.S.-t játszanak, tervezik, hogy kipróbálnak másikat is, ennek jelenleg technikai akadályai vannak. A M.A.G.U.S.-t 4-5 személy játssza: egy állandó mesélő (általában Viking vagy Gábor), a többiek pedig - mint például Lőcsei Márton, a társaság harmadik mórás tagja - valamilyen karaktert testesítenek meg. A mesélő kitalál egy történelmi vázat: elmond egy bevezető részt, a helyszínt, környezetet és a környéken lévő szereplők bemutatásával, s a játékosok reagálására ő is reagál. A mese folyamán, mely rendszerint kalandos cselekményt foglal magába, a karaktereknek közösen kell megoldani egy problémát, éppen ezért nem az a lényeg, hogy a játékosok a harcos karaktereket mindenáron felhasználják, s egymás ellen fordítsák, hanem az, hogy egymást segítve, gondolkodva jussanak egy feladvány végére. Ha valamelyik karakter meghal, lehetőség van arra, hogy helyette egy újat indítsanak. A játék ideje tetszőleges: egyetlen feladvány akár két-három évig is eltarthat. Az első emeleti kistanulóban székelő társaság szerda esténként általában négy-öt óra hosszáig játszik, de volt már rá példa, hogy a mesélő és a karakterek 13-

14 órán keresztül nyűtték egymást. Amikor a játék élvezetéről faggattam a fiúkat, elmondták, hogy attól még jól lehet szórakozni, hogy nem sikerül megoldani a feladatot, minden a kreativitáson múlik. Egy játékos akkor „tudja megenni” a játékot, ha nem tetszenek neki a karakterek, a játékosok játszási módja, esetleg a mesélő történetészövése.

Tücsökkel (aki még nem tudná, egy hosszú barna hajú lányt takar e név; egyébként ő maga kért, hogy ezen a néven mutassam be, hiszen a polgári nevét hallva keveseknek ugrik be a fizimiskája) a negyedik emeleti konyhában beszélgettem minap a szerepjátszás rejtelmeiről. Ő az érettségi évében ismerte meg a M.A.G.U.S.-t, amikor is egyik osztálytársa a szünetben állandóan az ezzel kapcsolatos könyveket bújtta, és ezután egy barátjával kapcsolódott be a játékba. A Mórába bekerülve elsőként ismerkedett meg Szalánczy Dorkával, aki szintén szeretett volna játszani. Kapcsolatba kerültek Vikingekkel, és tagjai lettek annak a társaságnak, mely az első emeleti konyhában folytatta "áldásos" tevékenységét. Az iménti jelzöt egyesek talán az "átkozott" szóra cserélnék ki, például a régi igazgató, aki lényegében csak ennyit mondott általában hajnal két óra magasságában: "Hagyják már abba, mert nem lehet aludni!" A következő tanév elején kiváltak a lányok, s az akkori elsősökkel kiegészülve folytatták azt, amit megkezdtek. A második félévben hivatalosan is regisztráltatták magukat *Móra Dragon Szerepjátszó Klub* néven a JATE Kulturális Irodán. Ez a kis csoport, mely ma már tíz főt számlál, szintén a M.A.G.U.S.-sal kezdte, de belekóstolt

más játékokba is, például horrorjátékokba, valamint a Vampire és az Ars Magica nevezetűekbe. A klub előfordulási helye, ideje: Fonó, kedden este tíz órától úgy másnap reggel 4-7 óráig. A mórások közül tagja még a társaságnak Barák Tamás, aki kiváló mesélő, kívülről tudja a szabálykönyveket, a többiek külsősök. Tücsök szerint a szerepjátszás kiválóan alkalmas arra, hogy az emberek kijátsszák a problémáikat, éppen azért olyanok választják ezt, akik nem találtak meg a mi világunkban olyasvalamit, amit kerestek. Sok múlik a játékosok beleélő képességén is: például egy horrorjáték során egy szereplőben akár halálfélelem is támadhatnak. Amit a kívülállók általában nem érzékelnek, az az, hogy nagyon nehéz jól játszani: bravúros színészi teljesítményre és jó logikai érzékre egyaránt szükség van, és persze az adott környezet alapos ismerete is elengedhetetlen.

Amint azt beszélgetőpartnereimtől megtudtam, anyagilag nem olcsó mulatság ez az időtöltés: egy dobókocka 100-120 Ft, a szabálykönyvekért 4000-5000-et is elkérnek, s a különböző újságok sem olcsók, bár az is igaz, hogy egy könyvvel nagyon sokáig el lehet játszani, s gyakran kézről

kézre járnak ezek a kiadványok.

Ők tehát a szerepjátszók. Kicsit talán hangosak, de annál lelkesebbek. Olyan utazási iroda kuncsaftjai ők, melyen keresztül fantáziájuk segítségével kalandra kelhetnek.

Parti Tamás

A haderőreformról

avagy a "tízéves terv"

November 28-án az SZTE BTK épületének ismét egy prominens látogatója volt, **Fodor Lajos vezérezeredes, vezérkari főnök** személyében. A Honvédség parancsnoka a haderőreformról tartott előadást az egybegyűlt hallgatóságnak, akik gondoskodtak arról, hogy a TTK-s előadó zsúfolásig megteljen. A haderőreform témája napjaink Magyarországnak egyik igen aktuális kérdése, hiszen nem kevesebbről van szó, mint a Magyar Honvédség teljes strukturális és technikai átalakításáról. Ezt hazánk másfél éve történt NATO-csatlakozása és a haderő jelenlegi színvonala egyaránt megköveteli. Nem kell katonai szakértőnek lenni ahhoz, hogy belássuk: a Magyar Honvédség - pillanatnyi színvonalán - finoman szólva korlátozottan képes legfőbb feladatának ellátására, vagyis hazánk területi integritásának, javainak és állampolgárainak megvédésére. E cikk keretei között természetesen lehetetlen részletekbe menően beszélni haderőnk megreformálásáról, hiszen

a témáról könyvet lehetne írni (ezt nálam szakavatottabbak nyilván meg is fogják tenni).

A vezérkari főnök előadását az európai biztonságpolitikai helyzetben bekövetkezett változásokra való visszatekintéssel kezdte (hidegháborús viszonyok, rendszerváltások Kelet-Közép-Európában, s az utóbbival járó potenciális veszélyforrások, úgymint terrorizmus, szervezett bűnözés, etnikai problémák, stb.), majd a környező országok általános jellemzése következett a haderő tekintetében (GDP-ráfordítás, létszám, célok, katonai-diplomáciai kapcsolatok), végül az euro-atlanti integrációhoz vezető út mérföldköveinek vázlatos ismertetése hangzott el (az 1990-es Londoni Egyezménytől az 1999-es washingtoni csúsig).

Az előadás második része a Honvédség jelenlegi helyzetét, és a modernizáció szükségességét taglalta. A magyar haderőnek az ország védelmén kívül több

feladata is van: készenlét közös NATO-feladatok ellátására, fegyveres konfliktusok megakadályozásában való részvétel, válságkezelés, katasztrófa-elhárítás, békefenntartó feladatok. 1995-re változtatásokat követeltek a biztonságpolitikai helyzet kedvező változásai, a korábbi kedvezőtlen tapasztalatok, a vezetési szervek hiányosságai és az aránytalan finanszírozási lehetőségek. E változtatásokat egy 1995 decemberében elfogadott határozat írja elő, mely a Honvédség közép- illetve hosszútávú fejlesztésének programját tartalmazza. Ezt ugyan azóta két alkalommal is módosították, de ez volt az, amely az alapvető feladatokat megfogalmazta. Ennek jegyében a

Honvédség békelétszámát az 1995. január 1-jei 97500 főről 1998. december 31-éig 53000 főre csökkentették, felszámoltak több alakulatot (az elmúlt pár hónapban lehettünk tanúi a pápai repülőezred, valamint a Flottilla kálváriájának), csökkentették a kiképzőközpontok számát, és még hosszan lehetne sorolni, hogy mi minden

került megszüntetésre, felszámolásra. Ekkor ('95-ben) határoztak a haderő struktúrájának átalakításáról is, melynek keretében párhuzamosan folyik az 1997-ben átszervezett vezérkar Honvédelmi Minisztériumba történő integrálása (ezt követően a "Honvédség parancsnoka" cím megszűnik, csak a "vezérkari főnök" cím marad), valamint a két hadosztályparancsnokság felszámolása (a 2. és a 3. hadosztály, előbbi a kiképzőközpontokat, utóbbi a harcoló alakulatokat foglalja magában), illetve az átállás az ún. "hadtest-dandár(ezred)-zászlóalj" struktúrára, melyben a harcoló alakulatok (szaknyelven "reagáló erők") már nem hadosztályparancsnokságoknak, hanem közvetlenül a HM-ba integrált Vezérkarnak lesznek alárendelve. A sorkatonai szolgálat jelenleg 9 hónap, 3 hónap alapkiképzés a kiképzőközpontban, majd 6 hónapos kiképzés reagáló erőknél. Ez 2002. január 1-jével annyiban fog változni, hogy a sorkatonai szolgálat 6

hónapra csökken. A távlati cél egy hivatásos hadsereg, valamint egy önkéntes alapon szerveződő tartalékhaderő létrehozása kb. 2010-re. Ennek jegyében létrejönne egy kicsi, mobil, finanszírozható és professzionális "kemény mag", mint hivatásos hadsereg, valamint egy kb. háromszor-négyszer nagyobb tartalékhaderő, melynek emberanyagát a megyénként szerveződő csoportok adják. Ehhez persze elengedhetetlen egy motivált kiképzési állomány létrejötte, hogy a katonamesterség ismét megbecsülésnek örvendjen (anyagi és erkölcsi téren egyaránt), valamint egy új karrier-modell kialakítása. Továbbra is részt kell venni béketámogató műveletekben (ENSZ- és EBESZ-missziók, SFOR, KFOR, MFO, stb.), építeni a katonai-diplomáciai kapcsolatokat, egyszóval: megfelelni a NATO-elvárásoknak. A számokról a fentiekkel kapcsolatban csak annyit, hogy béketámogató operációkban jelenleg 823 magyar katona és rendőr vesz részt, a különböző NATO-parancsnokságokon pedig Nápolytól Norfolkgig összesen 114 fő képviseli hazánkat (nem egy közülük igen magas beosztásban) — a pozitív visszajelzések tanulsága szerint — kiválóan.

Az előadás harmadik részében a vezérkari főnök a változások nyomán kialakuló új Honvédségről beszélt, melynek új szerkezete, vezetési és logisztikai biztosítási rendszere, valamint technikai színvonala több alakulatot is — divatos kifejezéssel élve — NATO-kompatibilissá tesz, miáltal ezen alakulatok alkalmasak lesznek a NATO-tagsággal kapcsolatos követelmények

maradékalan teljesítésére (jelenleg összesen egy ilyen alakulat van, a szolnoki MH 88. Gyorsreagálású Zászlóalj). A békelétszám tovább csökken 45000 főre (ebből alakul majd ki a "kemény mag"), csökkennek a vezetési szintek, változik a személyi állomány, növekszik az alakulatok feltöltöttsége, korszerűbb haditechnikát állítanak rendszerbe s kidolgozásra kerül az azonos háború és békevezetés doktrínája. Mindez az ún. "tízéves terv" keretein belül, amely három fázisra bontható. Az első fázis (2000-2003) célja olyan megtakarítások elérése, melyek anyagi forrásokat biztosítanak az átalakításokra. A második fázisban (2003-2006) megkezdődik a kiképzés professzionális szintre emelése, és nagyrészt befejeződik a logisztikai rendszer fejlesztése. A harmadik fázisban (2006-2010) kerül sor a technikai színvonal növelésére a korszerűsítésektől kezdve az új beszerzéseikig. Néhány számadat a végére: idén a GDP 1,51%-át fordítottuk a haderőre (189,6 Mrd Ft), ez 2003-ra eléri a GDP 1,81%-át (261,8 Mrd Ft). A NATO-tagállamok átlagosan bruttó hazai össztermékük 2,2%-át fordítják haderejükre, szomszédaink közül pedig Jugoszlávia jár élen 6,5%-kal.

Összefoglalva: Magyarországon jelenleg a *katonai kultúra változása* megy végbe, melynek végleges célja egy, a jelenleginél s a korábbiaknál *kisebb, koncentráltabb és rugalmasabb*, hatékony, gyorsan bevethető és *finanszírozható* Honvédség létrehozása.

Illés András

Politikai arcképcsarnok I. Görgei Artúr: hazafi vagy áruló ?

Görgei Artúr
(1818-1916)

Kollégiumunkban a Politikai arcképcsarnok című előadásorozat keretében november 16-án **Pelyach István**, az Újkori Magyar Történelmi Tanszék oktatója volt a vendég. A tanár úr Görgei Artúrról, az 1848/49-es forradalom és szabadságharc tábornokáról beszélt, és azt a kérdést járta

körül, hogy Görgei áruló vagy inkább hazafi volt. Az előadó hamar leszögezte, hogy Görgei semmiképpen nem volt áruló, viszont olyan hazafi sem volt, mint a XIX. századi magyar történelem más nagy alakjai - Kossuth Lajos vagy éppen Deák Ferenc.

A hallgatóság megismerhette Görgei életútját, iskoláit, és azt, hogyan vált belőle katona. A reformkor politikai viszonyai iránt érdeklődött, de aktívan nem politizált. Ezekben az években került ki Prágába, ahol - mint az egyetem professzora - felfedezte a laurinsavat. 1848-ban már itthon volt, és úgy érezte, eljött az ő ideje. Jelentkezett a hadügyminisztériumnál, ahol egy fegyvergyárhoz szükséges alapanyagok beszerzésével bízták meg. Nevét az ország a pákozdi csata kapcsán

ismerte meg, amikor elfogattatta, majd kivégeztette Zichy Ödönt, Fejér megyei tisztségviselőt, aki Jellasich és segédcapatai között próbált futárszolgálati feladatot ellátni. Görgei 1848-as tevékenységét végigkísérte Kossuthal való állandó konfliktusa. Így volt ez első igazi feladatánál is, a nagy téli visszavonulásnál, amelyet Kossuth képtelen volt katonai szemszögből átlátni: ő csak elméleti síkon háborúzott. A tavaszi hadjárat hozta meg Görgei számára az igazi nagy katonai sikert, ennek betetőzése Buda ostroma volt, amelyet Görgei irányított. Görgei jó ideig rendkívül ügyesen lavírozott a betörő orosz és osztrák csapatok között, de a vereséget már nem volt képes elkerülni, és Világosnál letette a fegyvert. Kossuth egyik levelében nem sokkal később árulónak nevezte.

Pelyach tanár úr két okot lát arra, hogy miért alakulhatott ki Görgeiről az áruló képe. Az egyik az, hogy a tábornok túlélte a szabadságharcot. Ha nem így történt volna, akkor ma valószínűleg a magyar történelem egyik legnagyobb hőisének tekintenénk. A másik ok a Kossuth-kultuszban rejlik. Kossuth a magyar történelmi közgondolkodásban máig is a tévedhetetlenség mintaképeként jelenik meg. Ezt a nézetet kellene átértékelni, amihez azonban még hosszú időre van szükség.

Görgei Artúr élete végéig "fekete bárány" volt, pedig az 1867-es kiegyezés is - amely az 1848-as törvényekre épült - az ő politikai elképzeléseit igazolta.

Kajcsa Szilárd

Politikai arcképcsarnok II. Szemere Bertalan, a tragikus sorsú hazafi

November 22-én a Politikai Arcképcsarnok című sorozat keretében **Hermann Róbert** történész tartott előadást a kollégiumban Szemere Bertalan politikai pályafutásáról.

A szervezők az előadásnak „A tragikus sorsú hazafi” címet választották. Ez nem csak a múlt, hanem a jelenre is utalt: az előadás éppen egybeesett a Bajnokok Ligájának újabb mérkőzésével. Az ennek következtében kis számban egybegyűlt közönség színvonalas előadást hallhatott, új megközelítésben ismerhette meg múlt századi politikusunk pályafutását.

Talán kevésbé ismert, hogy Szemere kezdetben inkább irodalmi és nem politikai babérokra pályázott. Tizenöt kötetes naplót írt; az európai körútjáról készült útleírása pedig valóságos bestseller lett.

Politikai pályafutása az 1832-36-os, első reformországgyűlésen vette kezdetét, majd Borsod vármegyében folytatódott, ahol a tömlöcüggyel foglalkozó bizottságot vezette.

31 évesen a megye diétai követévé választották, ahol azonnal megbízták a jegyzői feladatok ellátásával. Kortársai többségével szemben a legkülönbözőbb témákban is felkészülten nyilatkozott. Országgyűlési követbeszédét 1845-ben mondta el, amelyben elsőként hangsúlyozta egy ellenzéki párt létrehozásának szükségességét.

Szemere fontos szerepet játszott az 1848-49-es eseményekben is. Tagja volt a márciusban az uralkodóhoz küldött követségnek, az első felelős magyar kormányban pedig a belügyminiszteri posztot töltötte be. Erre nagy valószínűséggel ő volt a legalkalmasabb; amíg például Batthyány csak pecséttel

hitelesítette az iratokat, Szemere mindet átolvasta és kézjeggyével látta el. Az áprilisi törvények számos pontja is az ő nevéhez fűződik; csakúgy, mint a nemzetiségi és a zsidók emancipációjáról szóló törvény keresztülvitele 1849 nyarán.

Viszonya ekkorra már megromlott Kossuthtal, és ez a konfliktus az emigráció során tovább mélyült. Szemere fokozatosan elszigetelődött, amit csak fokozott, hogy támogatta az 1860. évi októberi diplomát és ellenezte az újabb reformokat. Közben egészségi állapota is megromlott, ezért 1865-ben amnesztiát kapott és hazatérhetett Magyarországra.

Az előadás során Hermann Róbert arra is rámutatott, hogy Szemere már a kiegyezéstől kezdve mind egyénileg, mind politikailag marginális helyzetbe került. Nem volt elég republikánus, de nem volt elég Kossuth-ellenes sem. Sem a bal-, sem a jobboldal nem találta meg személyében a vezető figurát.

Pedig Szemere az újkor egyik jelentős politikusa volt, olyan, aki képes volt nézetét felülvizsgálni. A reformkor kezdetén még mereven elzárkózott a nemzetiségi követelésektől, melyeknek egyik legfőbb támogatójává vált a szabadságharc végére.

Az előadás végén feltett kérdések során lehetőség nyílt arra is, hogy összehasonlítsuk a 150 évvel korábbi és a mai politikai élet képviselőit – mellesleg az előadó a jelenlegi miniszterelnök középiskolai padtársa volt.

A megjelentek színvonalas előadást hallhattak a téma egyik szakértőjétől, ezzel is segítve, hogy méltó képet kapjon a mai utókor Szemere Bertalanról.

Vukman Péter

Szemere Bertalan (1812-1869)

Szabad egy szexre?

Félreértés ne essék, ez **Lux Elvira** (ELTE BTK) egyik ismert könyvének címe. A szexuálpszichológia szakértője (Szabó István meghívásának köszönhetően) 2000. november 8-án este kétórás előadást tartott nálunk.

Ahogy azt sejteni lehetett, a szebbik nem nagyobb arányban képviseltette magát, bár a teremtés koronáinak mentségére szolgálhat, hogy ezen a szerdán is legtöbben épp valamilyen meccset néztek. "A szexből a gyerek a legkevésbé jó" - hangzott el az est elején egy kérdés kapcsán, és az előadónó végig hasonlóan könnyed stílusban beszélt a hallgatóságához. Ezzel a talán kissé kényes témával kapcsolatban jó néhány "saját

tapasztalatot" is megosztott velünk, sokkal közvetlenebbé téve ezáltal a hangulatot.

"A szexualitás a szerelem esztétikája" - mondta.

Hosszasan időzött a szerelem-szeretet témakörénél, hangsúlyozva az érzelmek fontosságát. Véleménye szerint a nők azt várják el, hogy partnerük "a szeretet bölcsőjéből a szerelem nászágába" vigye át őket.

Összességében tehát egy spontán, ugyanakkor izgalmas előadást hallhattunk, és egy nagyon barátságos, "jó fej" előadót

ismerhettünk meg.

Lutz Gábor

Egy esténk a Mesterrel avagy Havas Henrik a Mórában

"Nagyon boldogtalan vagyok" - mondja Havas Henrik a telefonban - "elmegy emiatt az egész napom". A hangja ingerült, ráadásul minden mondat után sóhajt egy nagyot. Teszi mindezt a találkozás előtt pár órával, annak ellenére, hogy pár hete gond nélkül beleegyezett, igen, eljön ide a Mórába.

Havasnak rossz kedve van. A szervező görcsbe rándul: "Uramisten, mi lesz itt este..." Pár óra múlva kiderül, volt miért aggódni. Havas kedve ugyanis egy csöppet sem lett jobb estére sem. Szinte sértődötten áll a kollégium szociálisan reális csillárja alatt. "Kezdjük hamarabb, nem érek rá" - szűri a foga között - "11-re Pesten kell lennem!" És néz. Néz, amolyan "Én mondtam magának, hogy nincs kedvem idejönni..." - módon. A tömeg azért tetszik neki. Meglepetést színlel, sőt még egy "Uramisten!" is elhagyja a száját, ahogy a folyosón tolongó embereket és a zsúfolásig telt termet meglátja. Rosszkedvét azonban gondosan megtartja ezután is.

Havas morcos. Nincs kedve beszélni a Rokkbauerből lett Havas nagyapáról, utál emlékezni az egyetemre, a 6 napos államtitkárságára pedig pláne. Nem szívesen vall gimnáziumi verseiről, novelláiról sem, amikor álpetőfiként, álbabitsként publikálgatott. "Ami nem megy, azt ne erőltessük" - mondja. Ezzel persze nem csak egykori írásaira céloz. Úgy néz a két kérdező tanítványára, hogy azok is értsék: ne erőlködjenek, maguk akartak idehozni, maguknak hiányzott ez, nem nekem. Az emlékeknek azonban nem

tud ellenállni. Lassan mosolyogni is tud azon az egykori kisfiún, aki mindenre rá tudott csodálkozni, aki odafigyelt a felnőttekre, aki már ekkor megértette a körülötte levő világot.

A kis Henrik. A szép emlékek után jöhet a Hőskor, a nagy páros Forró Tamással, a 80-as évek.

Havas, a fenegyerek. Sorra jönnek a történetek. Arról, hogyan vették rá Grósz elvtársat az Állami Biztosító reklámozására; miért okozott botrányt 15 éve a fehér öntöttvas fürdőkád; miként mentettek meg egy szegedi professzort a bíróságtól. Szép dolgok ezek, Havas szinte

fürdik az egykori tettek egyre dicsőbb fényében. Jóllesik merengeni azon, hogyan bontogatta Ő annak idején belülről a rothadó szocializmust, hogyan mutatott példát az egész újságíró-társadalomnak.

Havas boldog. Kiderül közben az is, mégiscsak ért mindenhez ez a Henrik. Tagadja ő persze, szerénykedik, ám nemsoká megtudhatjuk, nemcsak taxisnak, autószerelőnek, jogásznak, riporternek és írónak jó Ő, hanem gazdasági elemzőként is megállja a helyét. No, és a közönség figyelme, nevetése is tetszik neki. Hiába, a Havas az Havas, arra figyelni kell, még ha csak árnyéka egykori önmagának. Hogy ez így van, nem is tagadja. Kiegyezett, nincs kedve semmihez, a Heti Hetes csak pótcselekvés, bonyolultabb az a piszkos politika is, mint valaha.

Henrik komoly. Keresgéli, vajon mivel tudja még biztatni a tanítványait. Van-e értelme azt kiáltani, hogy meztelen a király ma, amikor mindenki mondhatja, hogy a király meztelen. Aztán mégis talál valamit.

Rokkantokról beszél, amputáltakról, kiszolgáltatottakról. Arról, hogy az elesettekért, kirekesztettekért, a mindenkori nyomurultakért/ról mégiscsak írni kell, mindig írni. Ez könnyeket csal a szemébe.

Havas Henrik, az ember. Letelik az idő. Taps, köszönet. A mester, a gyermek, a fenegyerek, a kiállhatatlan és ellenállhatatlan - A Havas Henrik

távozik közülünk. A szervező/kérdező azt hiszi, több meglepetés már itt már nem lesz. Aztán mégis. A kapuban Havas kezét nyújt, elmosolyodik, hunyorít a szemével és annyit mond a tanítványainak: "Megy ez nekünk!" A tanítvány csak áll megkövülten, nézi a távolodó Volvót. Hát ez is megtörténhet. Havas Henrik dicsér valakit. Ez a pasi tényleg mindenre képes.

Veress Krisztina

"Választások 2000"

Első felvonás: az Egyesült Államok

Az amerikai elnökválasztás előtt egy héttel *Avar János* újságíró volt a vendégünk. *Avar* ismertette az amerikai választási rendszert, majd a *Bush-Gore párharc* esélyeit latolgatta: végső konklúziója szerint egy héttel a szavazás előtt megjósolhatatlan, ki lesz a győztes. Ma már tudjuk, hogy még négy héttel a választás után is az volt, és a káosz nem kis kárörömöt okozott az USA-val kevésbé szimpatizáló országokban.

Avar abszolút *Gore-párti* álláspontot képviselt – ez kevésbé volt szimpatikus, egy tekintélyes külpolitikai elemzőtől talán joggal lett volna elvárható az objektivitás. *Avar* szerint *Gore* felkészült, intelligens, rátermett politikus, vele szemben *Bush* tudatlan, kevésbé felkészült – viszont közvetlensége, nyíltsága és őszintesége miatt az egyszerű állampolgárokra jobb benyomást tesz, mint az örökké tudálékoskodó, kissé agresszív és rámenős *Gore*. Al *Gore* esetleges vereségének fő okai azok lehetnek, hogy a televíziós vitákban nem tudta kihasználni intellektuális fölényét, azaz nem mosta le *Bush*-t, valamint nem engedte maga mellett kampányolni az *Avar* által szinte istenített, tökéletes, eszményi államférfiként és politikusként aposztrofált *Bill Clintont*. Ezek mellett megemlítette azt is, hogy a választás kimenetelét nagyban befolyásolhatja a zöldpárti *Nader* szereplése, aki a hozzá közelebb álló politikát folytató demokrata-elnökjelölt *Gore*-tól vonhat el szavazatokat, és így közvetetten hozzájárulhat *Bush* sikeréhez.

Az előadó szerint a republikánusok jelöltje, *George W. Bush* konzervatív politikájával veszélyt jelentene a világ politikai egyensúlyára: az USA csökkenő külpolitikai aktivitása kétségessé teszi a balkáni békefenntartás sikerét, s - hosszabb távon - veszélyezteti a NATO egységét. Az amerikaiaknak is sok gondot okozna: tulajdonképpen a fehér középréteget és a gazdagokat támogatná, ami kevésbé lehet előnyös a szegényebb rétegek, az afro-amerikaiak és a bevándorlók, valamint a nők számára (lásd abortusztörvény esetleges szigorítása). Arról nem szólt

Avar, hogy *Gore* elnökségének lennének-e veszesei az USA-ban ill. a nagyvilágban... Hogy ne legyen túl egyoldalú az elemzés, azért jót is mondott *Bush*-ról: texasi kormányzóként ügyesen politizált, jó a modora, szép a mosolya és mindig meghallgatja szakértői tanácsát.

Komolyra fordítva a szót: ha *Bush* lesz az elnök,

akkor az előadó szerint *Gore* óriásit bukott, hiszen nem tudta kihasználni, hogy az ország gazdasági helyzete sosem volt ilyen jó, mint most – s ebben *Clinton* alelnökeként neki is része volt. *Avar* az előadás során – felkészültségét bizonyítva – rengeteg információval árasztott el bennünket, az amerikai elnökválasztások történetétől kezdve *Bush* és *Gore* bemutatásán keresztül egészen a 2000-es választás

előkészületeinek elemzéséig. A „show” részeként igyekezett egy-két poént is eleresztetni, és ezek egy kivételével hatásosak is voltak. A „Ha Szűz Mária abortált volna...” kezdetű rendkívül elmés tréfája azonban egy már remélhetőleg letűnt korszak durván ateista hangulatát idézte – kár volt érte, e nélkül is érdekes és színvonalas lett volna az előadás.

Epilógus: az amerikai választások leginkább egy harmadik világbeli választásra emlékeztetnek (bár nem akarom leszólni ezeket az országokat). Egy mondatban összefoglalva: káosz és kabaré. Akárhányszor számolják újra a szavazatokat, mindig más az eredmény. Florida állam (és az egész elnökválasztás) győztese valószínűleg *George Bush*, de hogy ki lesz az elnök, az még erősen kétséges. Mindenki a bírósághoz fordult: a demokraták legszívesebben addig számolnák a szavazatokat, amíg *Gore* nem győz, a republikánusok viszont meg akarták akadályozni a kézi számlálást (naná, hiszen folyamatosan csökkent *Bush* előnye!). Az illetékesek szerint a gépi szavazatszámolás ugyan nem teljesen pontos, de statisztikailag mindkét jelölt esetében ugyanannyit téved, azaz maximum egy százalékot (hiszi a piszi – másrészt ez a hibázási arány azért az államonkénti néhány száz-as-ezres különbségek

esetében soknak mondható, és befolyásolhatja a valós eredményt.) A két jelölt országszerte közel azonos számú szavazatot gyűjtött (a magyar sajtó erősen Gore felé húzó – jelentős – része azt ismételteti, hogy Gore néhány százezerrel több szavazatot kapott, de arról nemigen hallani, hogy az 51 államból 30-ben győzött Bush!), a világsajtó az USA kettészakadásáról ír. Napról-napra érkeznek a képtelenebbnél képtelenebb hírek, melyekkel kapcsolatban érdekes kérdések ill. gondolatok merülnek fel az emberben: a két tábor egymás ellen tüntet az utcákon (ki fog itt dolgozni?), egy demokrata politikus szerint a republikánusok más államokból szállítanak Floridába fizetett(!) tüntetőket, és ez a „fasiszta csöcselék”(?!?) lelki terrort gyakorol a szavazatszámológokra (a demokrata tüntetők vajon nem zavarják munkájukat?), a demokraták megtorlással fenyegetik Nadert(!), az urnákat nem megfelelően őrzik (lehet még szavazni?), Florida egyik megyéjében eltűnt, majd megkerült egy szavazóurna (valaki biztos kölcsönvette egy kis időre), egy másik floridai

megyében a rendőrség egyenesen egy szállodai szobában bukkant egy otthagytott urnára (hiába, egy átmulatott éjszaka után könnyen megfeledez az ember egy holmi kis urnáról!), az interneten keresztül állítólag illetéktelenek is szavazhattak (Pap Dani vajon kire voksolt?), egyes - külföldről feladott - szavazatok Skandináviában landoltak (én is figyeltem a postámat, de sajnos nem kaptam), egyes demokrata érzelmű szavazatszámológók formai okok miatt érvénytelenítették néhány ezer külföldön szolgáló amerikai katona szavazatát (sokra becsülik hős katonáikat!). A legszörnyűbb az egészben, hogy a bonyolult lyukasztási eljárás során több ezer ember nem arra szavazott, akire szeretett volna (bár már tudjuk, hogy a szavazólapon a benyomódás is számít(!)), de azért az ősi ikszelős módszer jobbnak tűnik). Az USA nem volt képes magának demokratikusan elnököt választani - bárki is fut be végül, győzelme és legitimációja mindenképpen megkérdőjelezhető lesz. Ha valaki nekem ezután még az amerikai demokrácia tökéletességével példálózik...

Második felvonás: *Románia*

A november 26-i *romániai választásokkal* foglalkozó kerekasztal-beszélgetés vendégei **Borbély Zsolt Attila**, az RMDSZ Reformtömörülés alelnöke és **Molnár Gusztáv** politológus voltak, moderátorként **Szakáli István Loránd** és **Vincze Gábor** történész működtek közre. A beszélgetésből vitaest kerekedett – ellentétes vélemények, érvek és ellenérvek ütköztek, *Borbély és Molnár* parázs vitáját élvezhettük *Romániáról, a romániai magyarságról, az RMDSZ jelenéről és jövőjéről, Erdély kilátásairól*. Az „ifjonti hév”, a lelkesedés és a radikalizmus (*Borbély*) csapott össze a tapasztaltsággal, a megfontoltsággal, az óvatossággal és a higgadsággal (*Molnár*) – a „győztesről” (ha szabad így fogalmazni) eltérő véleményeket lehetett hallani a kollégiumban, a cikk íróját egyes kérdésekben az egyik, más esetekben a másik fél győzte meg inkább.

Molnár először az európai politikai viszonyokat elemezte, s kiemelte, hogy a NATO és az Európai Unió bővítése nyomán új határvonalak keletkeznek Nyugat/Közép- és Kelet-Európa között, és ilyen határvonal választja majd el Magyarországot és Romániát: Romániának belátható időn belül nincs esélye bekapcsolódni az európai integrációba. *Borbély* kezdetként az RMDSZ helyzetével foglalkozott: álláspontja szerint a párt lejáratta magát a romániai magyarság előtt, nem az ő céljaikért, hanem a román érdekekért száll síkra. A jelenlegi vezetéssel a párt nem sokáig létezhet, nyílt konfrontáció és szakadás várható

– mely után kérdéses, hogy sikerül-e majd egy romániai magyar politikai erőnek egyesítenie a megosztott romániai magyarságot.

A választásokat röviden elintézték: Iliescu nyer és államfő lesz, pártja (a Társadalmi Demokrácia Romániai Pártja - PDSR) kormányt alakít a liberálisokkal, és a látszat kedvéért mindent megtesz az RMDSZ kormánytagságáért is. A volt kormánypártok szétesnek, megsemmisítő vereséget szenvednek. Megszűnik Romániában a jobbközép-politika – a szélsőséges, nacionalista, posztkommunista erők túlzott hatalma kétségessé teszi a parlamenti demokráciát. Iliescu valószínűleg a Nyugat kegyének (azaz pénzbeli támogatásának) elnyerésére fog törekedni, miközben az életszínvonal fokozatos romlása a Tudor-féle Nagy-Románia Párt további erősödéséhez vezethet.

Az RMDSZ várható szerepléséről már eltértek a vélemények: *Borbély* szerint az erkölcsi megtisztulás érdekében talán jobb lenne, ha be sem jutna a parlamentbe, mert különben a párt „le fog feküdni” Iliescuéknak, s kormánynya lépve megint román érdekeket képvisel majd a romániai magyarság érdekei helyett. *Molnár* szerint nem biztos, hogy az RMDSZ vállalja a kormánytagságot, hiszen, ha realisan felméri a helyzetet, akkor láthatja, hogy ellenzékben jelentősen megerősödhet, míg egy elhibázott kormánytagság végleg tönkretetheti.

Erdéllyel ill. az erdélyi magyarsággal kapcsolatosan is ellentétes álláspontot képviseltek: *Borbély* szerint – akár a románokkal való konfrontáció árán is – törekednie kell a magyarságnak a kulturális, majd a területi autonómia elnyerésére, és ehhez nemzetközi támogatást kell szereznie. *Molnár* elmondta, hogy – reálisan felmérve a helyzetet – a Nyugat nyilvánvalóan nem foglalkozik az erdélyi magyarok igényeivel.

Erdélynek mint régióknak kell megmutatnia magát Románia és a nagyvilág előtt. Ehhez az erdélyi magyaroknak össze kell fogniuk az erdélyi románságnak azzal a részével, mely képes a regionalizmus politikáját folytatni a nagyromán érdekekkel szemben – felismerve azt, hogy Erdély Románián belül egy különálló gazdasági és kulturális egységet alkot. Ez - *Molnár* szerint - az erdélyi románoknak kb. a felére érvényes, és ha velük az erdélyi magyarság politikai szövetségre lép, akkor –

Szakáli István Loránd, Borbély Zsolt Attila, Molnár Gusztáv és Vincze Gábor

hosszabb távon – elérhető Erdély területi autonómiája Románián belül. Úgy legyen...

Epilógus: a romániai választásokkal kapcsolatos jóslások nagyjából helyesnek bizonyultak. A PDSR győzött, az előző kormány tagjai közül pedig csak az RMDSZ jutott be a parlamentbe. Jelen állás szerint viszont a PDSR egyedül alakít - kisebbségi - kormányt, elhárítva azt a kényes kérdést, hogy belépjen-e az

RMDSZ a kormányba. A szélsőségesen nacionalista Tudor és a Nagy-Románia Párt ilyen nagy mértékű előretörését egyelőre nem várták vendégeink - mentségükre szólva: más külpolitikai elemzők se. Az, hogy Tudor tarolt Erdély nem kifejezetten magyarok lakta részein, kétségeket ébreszthet *Molnár* Erdély-konceptiójával kapcsolatban. És az, hogy az elnökválasztás december 10-én következő, második fordulójában azért kell szorítanunk, hogy

Iliescu nyerjen, és ne Tudor, sajnos nem feltétlenül jó előjel Románia és a romániai magyarság jövőjét illetően...

Pintér Lajos

Megkérdeztük az ottaniakat

Amint látjátok, a 2000. év vége a választások ideje. Úgy látszik, hogy ilyenkor minden, magára valamit is adó országban ilyen vagy olyan (esetleg amolyan) választásokat rendeznek. Természetesen az USA jár az élen a jó példával, de szorosan a nyomában lohol a szomszéd Kanada, kisebb csinnadrattával ugyan, és persze nem maradhatnak le Európa élharcosai, Jugoszlávia és Románia sem.

Lapunk előző számában azon kollégistákat kérdeztük, akik valamilyen módon déli szomszédunkhoz kötődnek, most pedig, aktuálisak lévén, vigyázó szemünket keletre vetjük. A romániai választások eredményének tudatában azokat a kollégákat kerestük fel, akik Romániában laknak.

Megkérdeztük őket, hogy szavaztak-e, milyen eredményt vártak a voksolás előtt, mit szólnak ahhoz, amit kaptak; érdeklődtünk a Romániai Magyarok Demokratikus Szövetségének (RMDSZ) lehetőségeiről, meg egyáltalán arról, hogy mi lesz most Romániával.

Csutak Zsolt a 10-es szobában lakik, egyike az öskollégistáknak. Székelyudvarhelyi, az amerikanisztika szak elvégzése után politikaelméletet hallgat, és az EU-tanulmányok tanszéket látogatja.

Zsolt a szegedi Főkonzulátuson szavazott, és rutinos lévén a politika tudományának útvesztőjében, ezt az eredményt várta, úgyhogy nem nagyon érte meglepetés, "legfeljebb annyiban, hogy a vártnál is több szavazatot kaptak a fasiszták".

Elmondása szerint kevesebbet várt az RMDSZ-től, akik most jobban szerepeltek, mint legutóbb, '96-ban.

Hogy mi a véleménye az eredményről? "Románia ezzel az eredménnyel visszasüllyedhet a '80-as évek közepének állapotába. Most a politikai élet minden résztvevőjének el kell gondolkodnia azon, hogy ez az út hova vezethet."

Riportunk alanya szerint "az RMDSZ most nem lesz kormánypárt", mert ha újra összeállnak Iliescuval, azzal "prostituálják magukat".

Kész szerencse, hogy az államfőválasztás második körében a szélsőségesen nacionalista Vadim Tudornak

Mielőtt valaki azt gondolná, hogy kisajátítottam az újságot, és megkaparintottam a kollégium egyetlen nyomtatott médiumát, az bizony téved. Megnyugtatóan közlöm, hogy ez a mostani eset véletlen. Ez a harmadik

nincs esélye Iliescuval szemben. "Ez nem azt jelenti, hogy a jobbik nyer, hanem azt, hogy a kevésbé rossz."

A mostanában sokat emlegetett kisebbségi kormányzás életképes lehet a nacionalista Nagy Románia Párttal szemben, ha a többi párt "kívülről" támogatja a kormányt.

Ez azonban nem megoldás, "ennek az országnak így nincs perspektívája, teljesen kilátástalan a jövője. Ez egy skizofrén ország."

Másik választottunk (lám, mi is választunk) **Ábrahám Márta** volt, akinek otthona Csíkszeredán van, itt pedig szociológiát tanul.

Márta is a Főkonzulátuson adta le a voksát, és nem is titkolta, hogy kire: "Frunđa Györgyre és az RMDSZ-re szavaztam". Úgy tűnik, hogy odaát nagyon értik a csíziót, mert Márta is biztosra vette Iliescu és pártja győzelmét, valamint Vadim Tudor második helyét.

Ráadásul ő is magabiztosan állítja, hogy a ráadásban (a második körben) Ion Iliescu fogja elvinni a pálmát: "Tudornak nincs annyi támogatója, hogy legyőzhetné Iliescut."

A parlament korántsem ilyen egyszerű eset, az "kiszámíthatatlan Romániában. Az biztos, hogy az RMDSZ nem áll össze az Iliescu-párttal, ezen kívül viszont bármi megtörténhet".

Amikor azt kérdeztem, hogy mégis mire lehet számítani, mit várnak a románok és persze a magyarok a választások után, a válasz enyhén fogalmazva is elkésztető volt.

"Az új vezetés nem lesz mentőöv Románia és a románok számára, Iliescu egyszer már bebizonyította, hogy nem képes az országot kormányozni, most sem várható tőle sok jó."

"Kitől várható?" - szólt a kérdés. A válasz: "Igazi segítséget és alternatívát talán csak a jelenlegi miniszterelnök, Mugur Isarescu győzelme jelenthetett volna. De ezzel a választással a románok a saját veremüket ásták meg, és csak hátrafelé mennek, mint a rák".

cikk csak úgy jött, egyenesen nekem. Derült égből az interjú. Bukarestből az alany. Mondta nekem a Béla (ante portas), hogy mondta neki a Lajos, akinek meg az Igazgató, hogy itt van **Bányai Éva** és illene

Tusnádfürdő

valakinek egy kicsit elbeszélgetni vele. Kiderült, hogy én vagyok (az a) valaki, de megmondom az őszintét, nem örültem neki. Előtte. Na, de utána... Ugyanis fogalmam sem volt róla, hogy mit kérdezek én valakitől, aki hungarológiát tanít, ráadásul a Bukaresti Egyetemen. Szerencsére nagyon kellemesen csalódtam, egyrészt magamban, mert tudtam mit kérdezni, másrészt a kedves vendégben, aki még a késői órán is hajlandó volt velem szóba állni, és felettebb barátságosan és közvetlenül válaszolgatni érdeklődő kérdéseimre.

- Milyen tudományt takar az a szó, hogy hungarológia?

- Minden olyan tudomány, ami Magyarországgal, a magyarsággal kapcsolatos, legyen az történelem, irodalom, néprajz vagy bármi más.

- Hány hallgató van most a szakon?

- Minden évfolyamon 20-an vannak, 10 magyar és 10 román anyanyelvű hallgató. Nekik nem feltétel a bekerüléshez a magyar nyelvtudás, nálunk a szakon tanulják meg a nyelvet. Egyelőre major szak vagyunk az idegennyelvek tanszékén, afféle megtűrt elemként. A többi nyelvszak nagyon sok támogatást kap az anyaországtól, pénzben és felszerelésben egyaránt. Mi ezt, sajnos, nem mondhatjuk el magunkról. Itthon mintha egy kicsit megfélemeztek volna rólunk.

- Gondolom, hogy egy "megtűrt" szak esetében ennek meglátszik a hatása.

- Pontosan. Most olyan hírek járnak, hogy megpróbálják leépíteni a szakunkat, és mellékszakt csinálni belőle, ez pedig még inkább megnehezítené a helyzetünket.

- Európai mércével mérve - mi most mindent Európához, az Unióhoz mérünk - milyen a Bukaresti Egyetem színvonala?

- Az oktatás szellemi színvonala kifejezetten magas, nagyon sok kiváló tanárunk van, akik közül nem egy Európa legjobb egyetemein szerezte diplomáját, vagy írta doktori munkáját. Az egyik legjobb példa erre a jelenlegi államfő, Emil Constantinescu, aki európai híri jogtudós, és korábban egyetemünk rektora volt.

- Ez az ország legnagyobb és ezek szerint legjobb egyeteme. Az állam biztosan sokat költ egy olyan intézményre, amelyiknek ilyen hírneve van.

- Bár így lenne, de erről szó sincs. A többi állami egyetemhez hasonlóan mi is szegények vagyunk. Sem anyagiakban, sem pedig infrastruktúrában nem tudjuk felvenni a versenyt a magánegyetemekkel. Náluk viszont a színvonalas oktatás hiányzik.

- Úgy tudom, hogy Romániában a városokat tekintve Bukarestben él a legnagyobb magyar kisebbség. Van ennek valamilyen látszata a városban vagy akár az egyetemen?

- Ez a kisebbség már korántsem olyan nagy, mint egy-két évtizeddel korábban. Talán 20-30 ezer magyar él a fővárosban, ez pedig teljesen elveszik egy olyan kétmillió városban, mint Bukarest. Viszont itt sokkal toleránsabbak az emberek, mint Románia más részein. Engem személy szerint még soha nem ért semmilyen atrocitás - még szóbeli sem -, mondjuk azért, mert magyarul beszéltem valahol, vagy mert egyszerűen magyar vagyok.

- Nagyon sok diplomás hagyja el Romániát, illetve csak a legkritikább esetben térnek haza azok, akik külföldön végeznek. Ez ellen nem tesz semmit a román kormány?

- Így van, nem tesz semmit. Pénz híján pedig nem is tud tenni semmit. A fiatal diplomások nem látnak garanciát a jövőjükre, nem becsülik meg őket, nevelésesen alacsonyok a fizetések. Természetes, hogy szinte mindenki azon töri a fejét, hogyan tudna dobbantani Romániából. A világ bármelyik részén sokkal több lehetőség várja őket, mint otthon.

- Te most pár napot itt töltöttél Szegeden, de jönnek más tanárok vagy hallgatók az egyetemedről? Próbál-e a két egyetem valamilyen kapcsolatot kiépíteni egymással?

- Én már tavasszal is voltam itt, akkor négy hallgató jött velem, akik a magyar tanszék óráit látogatták. Akkor próbáltam felvenni a kapcsolatot a HÖK-vel, de - finoman szólva - elutasítottak. Kérdéseimre az volt a válasz, hogy a kapcsolatot az itteni diákoknak kell kezdeményezniük, és ők csak akkor tudnak lépni, ha hozzájuk ilyen megkeresés érkezik. Nem igazán értem ezt a hozzáállást.

- A hozzáállást én sem, azt viszont igen, hogy nem nagyon akarnak Bukarestbe menni a magyar diákok. Váradra vagy Kolozsvárra még csak-csak átmennek, na de Bukarest azért egy kicsivel messzebb van. Az ittenieknek az már "nagyon Románia". Ráadásul a románok nem arról híresek, hogy mennyire szeretik a magyarokat.

- Ez Bukarest esetében alaptalan. Mint mondtam, ott toleránsak az emberek, sokkal európaibb a város, mint az ország bármelyik része. Az egyetemről elmondottak pedig önmagukért beszélnek, senki sem bánna meg, ha ott töltene egy félévet.

- Várjuk az első bátor jelentkezőt! Köszönöm a beszélgetést.

Hegyí Áron

"EURORÉGIÓ" KONFERENCIA A MÓRÁBAN

Akik jelen voltak az Európa Tanács és a Maros Magánalapítvány által szervezett november 4-i villám-konferencián a kollégium Kék Szalonjában, bizonyára már többet tudnak erről az intézményre nőtt nemzetközi regionális kezdeményezésről, amely imár hat éve létezik és fejlődik.

A kávészünetben **Dorin Viariu** urat, a romániai Temes Megye Prefektúrájának (Megyei Kormányképviseleti Hivatal) Főtitkárát kérdeztem:

- **Mint Temes Megye Prefektúrájának egyik vezetője, tehát a román kormány megbízott képviselője, hogyan látja a román kormány politikáját az interetnikus régiók vonatkozásában, mint pl. a Duna-Körös-Maros-Tisza (DKMT) Eurorégió?**

D.V.: A román kormány megbízásából, más megyei kormányképviselőkkel közösen részt vettem az interregionális kezdeményezés korai szakaszában, hiszen hasonló regionális szintű

kezdeményezések a megyei hivatalok hatáskörébe is tartoznak. Az utóbbi évek minden tanácskozásán részt vehettem és elmondhatom, hogy az eurorégió alapdokumentumai mind megfelelnek Románia Alkotmányának és a hatályos román törvények vonatkozó rendelkezéseinek.

A mai alkalom is jól példázza, hogy milyen fontos a határmenti, határokon átívelő euroregionális együttműködés számunkra is, hiszen Románia, az aláírt nemzetközi európai dokumentumok, keretegyezmények szellemében szeretne olyan együttműködésekben résztvenni, mint a klasszikusnak mondható franciánemet piemontán övezet vagy az immár legendássá vált osztrák-magyar eurorégió. Románia számára nagyon fontos egy ilyen jellegű eurorégióban való részvétel nyugati szomszédjával - figyelembe véve Magyarország esetét Ausztriával, amely egy hasonló együttműködés keretében zajlik, és Magyarország számára lehetővé tette az európai színvonal elérését és a közeljövőben bekövetkező csatlakozást az Európai Unióhoz. Természetesen, az intézményi és strukturális Jugoszláviával való kapcsolatfelvétel költségeit is, valamint a falusi, községi szintű együttműködés költségvetésére is lehet pályázni az európai intézményeknél. Hiszen ezek a kezdeményezések elősegítik az igazi euroregionális együttműködést, a gazdasági növekedést, a kulturális sokszínűséget, ami

fejlesztés, valamint a gazdaságpolitika vonatkozásában nekünk még nagy a lemaradásunk Magyarországhoz képest, hiszen mi ezt a nehéz munkát csupán 4-5 éve kezdtük el, és nem legalább 10 éve, mint Önök, aminek már látszik is a hatása.

- **Az Ön meglátása szerint a lakosság körében milyen visszhangja van a hasonló interetnikus-interregionális kezdeményezésnek ?**

D.V.: Romániának ezen délnyugati részén, ha úgy tetszik, az egykori Bánát térségében az interetnikai és a felekezetek közötti megértésnek, toleranciának régi hagyományai vannak. Az emberek nagyon nyitottak és megértőek hasonló kezdeményezések iránt, amint az kiderült az eurorégió népszerűsítésére szervezett médiakampány eredményeiből. Elmondható, hogy a civilszervezetek is támogatják ezt a programot, hiszen a polgárok hasznára válik a hétköznapi életben is.

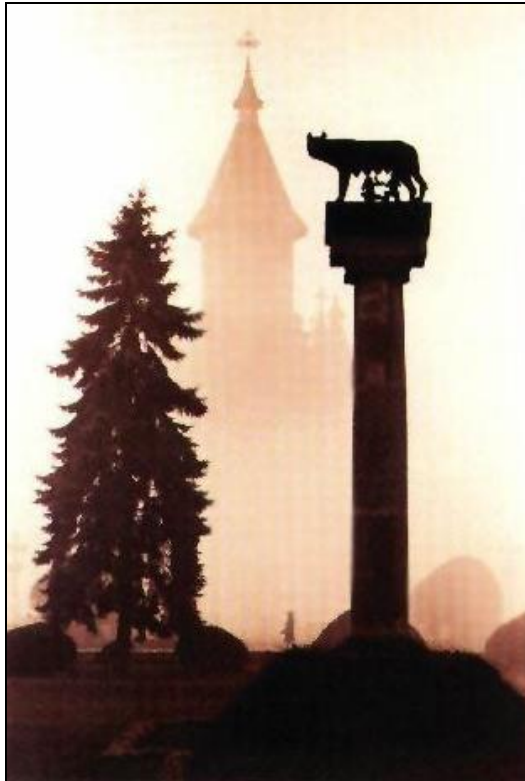
- **Vannak még Romániának hasonló jellegű interregionális együttműködési megállapodásai?**

D.V.: Igen, keleti és északi szomszédjával, Moldova Köztársasággal és Ukrajnával közösen Románia létrehozott egy eurorégiót délen a Duna-delta vidékén ill. északon Suceava-Jászváros környékén. Még folyamatban van egy trilaterális határmenti régió kialakítása Ukrajna és Magyarország részvételével, Máramaros, Szilágyság, Kárpátalja vidékén. Sajnos, sem keleti szomszédaink, sem az ottani romániai intézmények, szervezetek nem annyira nyitottak és előrelátóak e tekintetben mint itt, tehát jelenleg minden vonatkozásban a DKMT Eurorégió van a legfejlettebb és a leginkább működőképes állapotban.

- **Az európai intézmények, szervezetek támogatják az ilyen jellegű kezdeményezéseket?**

D.V.: Teljes mértékben támogatják az ilyen programokat, hiszen a mai találkoztót is az Európa Tanács pénzügyi támogatásával rendezte meg a Temesvári Free Minds, a Román Nemzeti-Liberális Párt ifjúsági "civil" szervezete. Fedezik a harmadik féllel, beleillik az Európa Tanács ill. az Európai Unió elképzeléseibe is.

- **Temesváron, a romániai forradalom "szabad" városában Önnek ill. a lakosságnak milyen várakozásai vannak a közelgő parlamenti- és elnökválasztással kapcsolatban?**

Temesvári sziluett

D.V.: Temesváron, ha úgy tetszik, az országos átlaghoz képest egy kicsit paradox a helyzet. Várhatóan Iliescu posztkommunista pártja, a PDSR (Társadalmi Demokrácia Romániai Pártja) lesz országos szinten a befutó, míg a város és a megye hű marad a három jobboldali párthoz, ami - a temesváriakat ismerve - természetes. Sajnos, úgy tűnik, a balközép fog nyerni az országban, de reméljük, hogy emiatt nem lesznek mélyreható belpolitikai, gazdasági ill. főleg külpolitikai irányváltások, amelyek megfékezhetik a hasonló interregionális szervezetek további fejlődését, és visszavethetik a nyugati szomszédokkal, elsősorban Magyarországgal való jó kapcsolatokat, ezáltal még jobban csökkentve Romániának az EU-hoz való csatlakozási esélyeit.

-Köszönöm, és sok sikert kívánok a határmenti interregionális együttműködés további fejlesztéséhez.

D.V.: Én is köszönöm az interjút, és minden jót kívánok a magyar egyetemi hallgatónak.

Hasonló beszélgetésre került sor a temesvári **Eugen Ghergával**, az Európa Tanács szakértőjével:

- Milyen jelentőséggel bír az interregionális-interetnikus együttműködés az Európa Tanács (ET) ill. az EU politikájában?

E.G.: Úgy az ET, mint az EU nagy hangsúlyt fektet a tagállamain belüli interetnikai kapcsolatok fejlesztésére - a kisebbségi népcsoportok és a többségi nemzet tagjai között. Támogatják az interetnikai kapcsolatokon alapuló határmenti régiók fejlődését: két vagy több állam adminisztratív határával elválasztott területek együttműködését, hiszen az emberi kapcsolatok előbbrevalóak, mint az adminisztratív megállapodások.

- Ön mit gondol, a lakosság Romániában támogatja a hasonló kezdeményezéseket?

E.G.: Ez a DKMT trilaterális régiók közötti együttműködés nem mesterséges intézmény: történelmi hagyományon alapul. E tekintetben a lakosság rendkívül fogékonyak bizonyul és rengeteg javaslattal, ötlettel állt elő mindhárom országban.

- A kormányzati szervek a nagypolitika szintjén is támogatják az interregionális együttműködést?

E.G.: Igen, Temes megyében például a jelentős létszámú helyi magyar közösség részt vesz a városi és megyei önkormányzat döntéshozatalában. Sőt, mivel az RMDSZ kormányzati tényező Romániában, a hatóságoknak is érdeke, hogy a konfliktusok elkerülése *Magánalapítvány* ügyvezetőjével - régi mórassal - képviseltük Csongrád megyét.

Megtapasztalhattuk az "egykor" toleráns, igazán "multikulti" nagyváros, Temesvár lassan egysíkúvá váló, románosodó hangulatát, tele Iliescu és a Nagy Románia Párt választási kampányplakátjaival, meg hangos, fizetett korteseivel. Nem csoda, hogy a

végeit minél jobb viszonyban legyenek a magyar lakossággal ill. támogassák más etnikumok elképzeléseit is.

- Ha jól értesültem, Ön évekig dolgozott a strasbourgi székhelyű Európa Tanácsban. Tapasztalatai alapján milyennek látja Románia csatlakozási esélyeit az euro-atlanti struktúrákba?

E.G.: Jelenleg mindkét ország - Románia és Magyarország is - teljes jogú tagja az ET-nek és társult tagja az EU-nak. Közismert, hogy az EU-hoz való teljes csatlakozás sebessége igencsak eltérő a két ország esetében - gazdasági, politikai, strukturális tényezők függvénye. Nyilvánvaló, hogy a minél gyorsabb csatlakozás nagy előnyére válik mindkét országnak és magának az egységesülő Európának is, és reménykedem, hogy Románia néhány éven belül eléri Magyarországot jelenlegi nagyon dicséretre méltó teljesítményét, csatlakozási sebességét illetve képes lesz megfelelni az új évezred követelményeinek is.

- Javíthatja, elősegítheti-e Románia EU-csatlakozási esélyeit a hasonló interetnikus régiókban való aktív részvétel?

E.G.: Természetesen igen, hiszen mindkét országban jelentős számú magyar ill. román kisebbség él, rengeteg vegyes házasság létezik és ezek a családi kapcsolatok keresztül-kasul szövik e trilaterális határmenti régiót. Ezen etnikumok tagjait anyanemzeteik természetes nagyköveteinek is nevezhetnénk, hiszen kapcsolatrendszereikkel közelebb hozzák egymáshoz a különböző fejlettségű országokat.

- Utolsó kérdésként: milyen elvárásokkal néz a következő romániai parlamenti és elnökválasztás elé?

E.G.: Hát igen, véget ér a jobboldal első kormányzati ciklusa, és újra nagyon fontos politikai napirendi kérdés, hogy kormányzati tényező marad-e a magyar nemzeti kisebbség politikai képviselője Romániában. Az elmúlt négy év tapasztalatai alapján talán ez volt az egyetlen komoly döntés, és a továbbiakban is nagyon hasznos és értelmes dolog lenne, ha az RMDSZ kormányon maradhatna hazánkban.

- Köszönöm, és további jó munkát kívánok.

A DKMT 2000. évi konferencia-sorozatának utolsó szemináriumán, november 23-24-én Temesváron, **Kovács Attilával** és a küldöttségvezető **Szakáli István Loránddal**, a *Maros Fejlesztési*

gondolkodó fiatal értelmiségiek - mint a temesvári Nyugati Egyetem Jogi Kari HÖK külképviseelője - az egyetlen elfogadható, "normális, demokratikus" pártnak illetve államfőjelöltnek az RMDSZ-t illetve Frunda Györgyöt tekintették. A választási eredmények ismeretében most már tudhatjuk, miért...

2000. november, Szeged-Temesvár, Csutak Zsolt

Könyvajánló

"Történelem és mítosz a román köztudatban"

Ez a címe annak a nagy hatású és nagy jelentőségű könyvnek, amit **Lucian Boia** reformszellemiségű, bukaresti történészprofesszor és mítoszkutató írt 1997-ben, és amely most már magyar fordításban is hozzáférhető a bukaresti magyar Kriterion könyvkiadó jóvoltából.

Boia professzor a Ceausescu által is preferált „géta-dák román nacionál-kommunista” történelemszemléletet merete kritizálni - emiatt 1967-től 1990-ig csupán egyetemi tudományos előadói, "lektori" minősítést kaphatott a Bukaresti Tudományegyetem Történettudományi Intézetében. Mondhatni, a legradikálisabb szemléletváltást és elemzési módszert vezette be a történettudományban az 1993-ban alapított

Képzletbeli Történelem Kutatási Központ alapítójaként, hiszen ebben a témakörben jócskán van mivel foglalkozni Romániában - és általában Kelet-Európában (és ez alól Magyarország sem kivétel). Aki egy picit is érintett a román historiográfiában ill. ismeri annak "tudományos objektív" szellemiségét, nagy döbbenettel fogja olvasni ezt a művet, hiszen nem igazán illik bele a 20. században kialakult hivatalos, átpolitizált román történelemírás és -szemlélet kánonjába sem a tartalmi, sem a módszertani megközelítés szempontjából. Megkérdőjelezni ill. adott esetben szétszedni a valóságként, sőt történelmi realitásként bemutatott és elismert dogmákat (miszerint a románok géta-dák, latin eredetűek, Európa legősibb keresztény nemzetei közé tartoznak és örök mártírként védelmezték Európát a vad, hitetlen keleti népek ellenében itt a Kárpát-medencében, amit az Isten is a román néplelek számára teremtett - ahogy még nemrég is a romániai középiskolás történelem és földrajz könyvek bevezetőjében olvashatta a mindenre nyitott nebuló) olyan gigászi feladat egy nyugatias szellemiségű tárgyilagosságot valló román történész számára, amire, sajnos, ez idáig nagyon kevesen vállalkoztak. E

tekintetben az okok közé sorolhatóak a szakmai hiányosságok és a romániai történelmi tudományosságot is nagyrészt uraló sovinizta aktuálpolitika beavatkozásai is.

Boia kicsit felületesen, de a laikusok számára is érthetően, ismeretterjesztő jelleggel mutatja be a különböző fejezetekben a román historiográfia kedvenc és mindenki által vitatott témáit, mint **"Az eredetek"** (géták, dákok, szlávok, római gyarmatosítók), **"A kontinuitás"** (a románok titkos, rejtett kb. 700 éves történelme a furcsa római géta-dákoktól a titokzatos vlachokig?!), **"Az egység"** (vagyis milyen érdekes történelmi összjátékkal és szerencsével kovácsolták össze a hihetetlenül heterogén, tudathasadásos Romániát), **"A románok és Mások"** (állandó ellenségkeresés: magyarok, szászok, zsidók, hazaáruló álrománok, cigányok!) **"Eszményi fejedelem"** (vezér nélkül nem megy ill. a "puliszka nem robban" Burebista-Decebaltól Antonescu, Ceausescu, Iliescu idejéig) **"1989 után?"** (és hol tart ma az ország és a román historiográfia a posztkommunista-nacionalista Iliescu, Vadim Tudor vezérek árnyékában Kelet és Nyugat között önmaga körül bolyongva).

Ahhoz, hogy a tisztább képet alkothassunk ezekről a hangzatos, de annál fontosabb kérdésekről, továbbá, hogy megérthessük a román történetírás számos paradox állítását és szinte megkérdőjelezhetetlen, összefüggő dogmarendszerét, érdemes, sőt hasznos elolvasni Pászka Imre, a Szegedi Egyetem szociológusa által összeállított ill. szerzett **Román eszmetörténet** és **A Román Hivatáselit** c. munkákat is.

Csutak Zsolt
Kovács Attila

Tengerszem

Határtalan óceán a költészet, melynek nem szabnak korlátot sem a sziklák, sem az egek, sem a feneketlen mélységek – országhatárok pedig főképp nem. Szakíthatják bár száz részre a nemzetet, amíg élnek költői, addig a nemzet is él – s költőink élnek: határon innen, s túl. Zengenek szegénységet, jómódot, betegséget, egészséget, bánatot és örömet: az élet az, amiről dalolnak, méghozzá nem is akármilyen élet, hanem MAGYAR élet. Igen, csupa nagybetűsen és szívből jövőn MAGYAR élet ez. Nem magamutogató, zászlólobogató, hanem az igaz magyar ember élete. Azé a magyar emberé, aki magyar marad minden körülmények között, a határ mindkét oldalán.

A költők ma nehezebb feladatot vállalnak, mint valaha: meg kell birkóznuk azzal a fallal, amit a szappanoperák, az akció- és szexfilmek, a show-

műsorok és az örökös rohanás vont az emberek köré. Ha pedig az adott költő ráadásul a határ másik oldalára született, akkor helyzete szinte kilátástalan: annak az eshetősége, hogy bárki is olvassa a verseit idehaza, ebben az egyre fogyó, rántott szelet alakú, eurokonform masszában, finoman szólva is erősen tart a nullához. Vagy talán nem így van? Soroljuk csak együtt határon túli születésű, vagy oda szorult íróinkat, költőinket! Tamási Áron, Sütő András, Faludy György (Igen, ő visszajött...), Márai Sándor... Ez az a pont, ahol a legtöbb ember kifogy a nevekből - persze csak akkor, ha eljutott egyáltalán eddig... Egészen pontosan négy név! Fantasztikus! Ha csak ennyi határon inneni magyar író tudunk volna felsorolni általános iskolás korunkban, nem igen jutottunk volna el a felső tagozatig!

A helyzeten változtatni kell, ez nyilvánvaló. Lehetőségeim azonban szűkösek. A legtöbb, amit tehetek az az, hogy egy szerény népszerűsítési kísérletbe kezdek, itt, az újság hasábjain: a rövid terjedelem adta keretek közt felvillantom néhány

erdélyi költő munkásságának egy-két gyöngyszemét, s reménykedem, hogy talán lesz valaki, akinél legalább egy-egy verssor befogadásra talál.

Vernyik Zénó

A versek és az életrajzok a Magyar Elektronikus Könyvtár archívumából származnak.

Burján G. Emil, a Gyergyószentmiklósról származó művész nem kizárólag versírással foglalkozik. Azok közé az alkotók közé tartozik, akik több területen is kamatoztatják tehetségüket: szobrász szakot végzett Kolozsvárott, szülővárosának több emlékművét készítette el, de ír filozófiai munkákat is, s díszlettervezőként is bemutatkozott. Itt közölt két versére az erős gondolatiság és a mély érzelmi indíttatás a jellemző. Az ezredforduló emberének magánya, tártalansága jelenik meg bennük, az addig sem túl stabilan álló értékrend összeomlik, s helyébe nem lép semmi, az ember pedig tehetetlenségében magára marad.

Sóhaj

Nézem, hogy a fogalmak
lassan rímekbe halnak
s egymás reflexiói
a képzelt és valódi:

amint szelik a tájat
árnyékpengéjű szárnyak,
majd csillogásba mossák
felhők s elektromosság.

Fájdalmat sóhaj árnyal
játszván az elmúlással,
ahogy a boldog ember
gyógyul új szerelemmel.

Da capo Al fine

Vagyok, tehát ragyogsz, de
befelé, mint az éj.
Magányunk dupla-mély
titkokat kóborol be.

Kíván kíváncsiságom,
lángodnak lángolok.
Pár összeforrt titok
erőt vesz két magányon.

Vagyunk tehát szabadság,
mely önkörünkbe zár,
mint magvait a nyár
és színt az őszi rózsák.

Kercsó Attila szintén gyergyószentmiklósi, az ottani irodalmi kör létrehozója, s a Gyergyó-medence irodalmi életének egyik legmeghatározóbb alakja. Itt megjelentető verse összetett gondolatiságú, mégis meglepően könnyen befészkel magát az olvasó fejébe és szívébe, formai felépítése és szerkesztése virtuóz és életteli: a vers egy igazi unikum.

Jelképek

Amit nem versnek szántak
s mégis az,
lehetne tán az igazán
igaz.

Néhány vonalból kibomlik
a táj,
A szomorúság nemcsak
ami fáj.

A szeretet nem divat,
ünnepi,
melyet csak bálon illik
hordani.

Ha jelből értesz minek
sok beszéd,
a szavakat az idő marja
szét.

Míg a legyintés lemondás
lehet,
A boldogság is sokszor
képzelet.

Rozsdás szögesdrót a rabság
maga,
Szerény virág a szépség
bajnoka.

Hol pont a vég ott ne folytasd
tovább,
Az erdő helyett megteszi egy
ág.

Színek bölcsője csak fehér
lehet,
mert hordozza az összes
színeket.

Fehér a hó s a menyasszony
lepel,
a jelképeknek olykor hinni
kell.

Tamás Mária 1930-ban született Sárkányon. Ötvenhét évet töltött közöttünk, kiterjedt gyermekirodalmi munkássága mellett is Fekete lány c. verseskötete az, mely leginkább kiemelkedik munkái közül. Jellegzetesen asszonyi líra az, mely ebben a kötetben megszólal, csakúgy, mint az alábbi két versben is. Ez utóbbiak a gyermek elvesztésével, a gyermekhalállal, a derékba tört anyasággal foglalkoznak.

Paletta

Csendmegőrző szeme barna.
Gyúlt paráznak hunyt hatalma.

Az orcája színét váltja.
Vadasszürke. Homoksárga.

Pálcaujja bütyke kékül
Idegesen, vége nélkül
ütemet ver. Majd megbékül.

Szíve fönt-fönt átlótt fácán.
Szakadt szárnyán vert szivárvány.

Gyásza lila irgalom.
Kékbe hullt vörös szírom.

Paletta. Paletta.
Mária, Marietta.

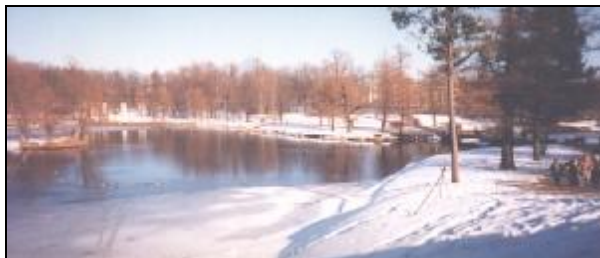
Sirató

Szírom-világ.
Meggyfámon
megfagyott virág.

Alvadt lilát
ringat az ág.

Volt-anyaság.

Porba hullt az
első virág.

A tavalyi jobb volt...

A legtöbb ismerősöm szerint nem sikerült túl jól az idei gólyabál. Egyetértek velük.

A propagandával semmi gond nem volt, idén is már hetekkel az esemény előtt tarka színekben pompázó plakátok hirdették, hogy hova is érdemes elmenni 2000. november 17-én. Péntek? Nem tudom, miféle elgondolás vezette a szervezőket, amikor (gyakorlatilag) hétvégére tették a gólyabált (ráadásul egy időbe tették a Tankcsapda-koncerttel - a szerk.). Ez a kis "összejövetel" ugyanis főképp az elsősöknek szólna, akiknek jó része mindenképp hazamegy ilyenkor. Nem beszélve arról, hogy összességében az egyetemisták közül sokaknak már csütörtökön sincs órája, hát miért érné meg ittmaradni?

A tavalyi esetből tanulva (akkor ugyanis órákat vártunk a ruhatárnál), ezúttal igen korán (de már jóval a megjelölt kapunyitás időpontja után) érkeztünk. Az első néhány perc a helyszín feltérképezésével telt. Igaz, hogy a Dugonics András Piarista Gimnázium nemrég költözött ebbe a Tesco mögötti, vadonatúj épületbe, a hely megválasztása - a programokra való tekintettel - mégsem mondható a legszerencsésebbnek.

A rektori megnyitót követően a "BEST Classic tánciskola verseny tánc bemutatója" keretén belül 2-2 pár váltogatta egymást, akik nem igazán tudták betölteni a hatalmas termet. A nagytermi részben ezek

után Roy és Ádám koncert következett. A kisteremben szintén szólt a zene, de erre a stílusra láthatólag nem volt túl nagy igény. Nos, az igazi jó buli az udvaron lett volna, ahol a megszokott JATE-s hangulatot élvezhettük mindaddig, amíg elviseltük a november esti hideget.

Volt idén is tombola, fél egy körül pedig beindult a party a nagyteremben. Egy óra tízkor viszont bejelentették, hogy bombariadó miatt ki kell üríteni az épületet. A közhangulat gyorsan megváltozott, egyesek felháborodva otthagyták az egészet, mások pedig - kihasználva a rendőröknek a hatalmas tömeg miatti tehetetlenségét - "ellenálltak" az akciónak. Szerencsére, az egész nem tartott negyedóránál tovább, így aki akarta, fél kettő után megnézhetette az Animal Cannibalst, majd a végére egészen jó hangulat alakult ki - ennek vetettek véget pontban 04.00-kor a rendezők, akik nem túl kedves modorukkal mindenkit a távozásra inspiráltak.

Sajnos, a programok túlságosan "szétszóródottá" tették a bált, bár mindemellett néhányuk nagyon kedvező visszhangra talált. Feldobta a hangulatot a táncverseny, igényes volt a Roy és Ádám koncert, és jó ötlet, hogy a kivetítőn keresztül bárki küldhetett üzenetet ismerőseinek.

Lutz Gábor

A videógóré hírei

Sziasztok!

A **lényeggel** kezdem: több kollégistától is hallottam, hogy problémája akadt a kazettakölcsönzési rendszerrel. Sokak számára nem világos, hogy mikor lehet kazettát kölcsönözni és meddig tart a kölcsönzési határidő. A **válasz**: videókazetta-kölcsönzés minden nap van; este 8 órától 9 óráig - tehát minden nap vissza tudjátok hozni a kazettákat. Egy kollégista maximum három kazettát kölcsönözhet ki, mégpedig három napra - viszont a kölcsönzési határidőbe már a kölcsönzés napja is beleszámít.

Remélem, sikerült tisztázni a legfőbb problémákat; mindenesetre elnézést kérek attól, akinek kellemetlenséget okoztam ez ügyben. Akit bővebben érdekel a videókazetta-kölcsönzési szabályzat, elolvashatja, a stúdió ajtaján van kifüggesztve.

Más: a kollégium tévé- ill. videoszobáival kapcsolatban annyit szeretnék megjegyezni, hogy az elmúlt hónap(ok)ban rajtunk kívülálló okokból nem tudtátok használni a TV-t (a nagyteremben) és az egyik videómagnót (a 45-ös teremben). Mi ugyanis azonnal

elvittük a készülékeket a szervízbe, de a "mesterek" nemhogy azonnal, de még hetek múlva sem láttak hozzá a javításhoz. Nevükben is elnézést kérünk Tőletek!

És valami egészen más:

Hallgatói "sikertoptízeslista", tehát az idei "videóhicc" szeptember-november:

1. Friss vér / Macskajaj
2. Keserű méz / Amerikai pite
- 3-4. Diploma előtt / Berlin fölött az ég
Száll a kakukk fészkére / A gyűjtő
5. Taxi / Ponyvaregény
6. Apafej / A múmia
7. Jeanne d'Arc
8. A ravasz, az agy és két füstölő puskacsó / Kisvárosi gyilkosság
9. Édeshármás / A hal neve: Wanda
10. Mátrix

Géro Balázs

A könyvtárról...

Szuppinger Péter és Hegyi Ádám könyvtáros-seniorokat kérdeztem az új könyvtárszabályzattal kapcsolatban.

Kérdéseimre elmondták, hogy erre azért volt szükség, mert az előző szabályzat (1994-ben készült) elavult volt. Azóta - szerencsére - sok minden megváltozott. Például a könyvtár katalógusrendszere - a könnyebb feldolgozhatóság végett - számítógépre került. Sok új könyvet is beszereztek a könyvtár számára, de felmerült az igény, hogy ne legyenek kint ilyen hosszú ideig a könyvek.

Sajnos, az olvasótermi kölcsönzés nem működött, ott lehetett használni a kézikönyveket, melyek ma újra a könyvtárban találhatóak meg.

Az új rendszer értelmében 30 napra lehet kölcsönözni a könyveket és csak egyszer lehet hosszabbítani. Tehát egy könyv maximum 2 hónapig lehet kint valakinél. Minden kölcsönző 10 könyvet vehet ki egyszerre. Érdeemes lesz figyelni a hirdetőtáblát, mert a könyvtárosok oda fogják kiírni

azoknak a névsorát, akiknek könyvtartozásuk van. Aki ugyanazzal a könyvvel kétszer szerepel a listán két egymást követő héten, azt a könyvtárosok kizárják 3 hónapra a könyvtárból. A könyvet persze így is vissza kell vinni! Az, akinek harmadszor is kikerül a neve a hirdetőtáblára, annak ügyében a Kollégiumi Fegyelmi Bizottság fog eljárni. Ha valakinél nyolc vagy annál több könyv van kint, azt késedelem esetén 6 hónapra is kizárhatják.

A nyelvkönyvtár ugyan fejlesztésre szorul, mégis nagy szükség van rá, már csak a szótárak miatt is. A könyvtárosok remélik, hogy megvalósítják az ehhez fűzött reményeket. Az olvasóterem lett volna erre a legjobb megoldás, de ez sajnos nem működött.

A könyvtár rendszeresen vesz részt pályázatokon, így most is jelentősebb mennyiségű könyvet nyert a felsőoktatási könyvtártámogatási programon.

A nyitvatartás annyiban módosult, hogy szerdánként a vizsgaidőszakban is rendelkezésre áll a könyvtár. A könyvtárosok kérése az, hogy a november 20. előtt kölcsönzött könyveket december 20-ig vigyék vissza a könyvtárba.

Ha bármi problémátok van, nyugodtan - akár e-mail-ben is - fordulhattok a könyvtárosokhoz. A könyvtár e-mail címe: könyvtar@mora.u-szeged.hu

Újdonság, hogy a könyvtárban található egy kívánságfüzetet, amibe beíráshatók azoknak a könyveknek a címét, amelyek nincsenek még meg, de számotokra szükségesek lennének.

Reméljük, könnyen megszokjátok az új rendszert!

Kis-Benedek Krisztina

A szemünkkel hallani, a kezünkkel beszélni...

Biztosan mindannyian láttatok már különböző helyzetekben és bizonyos távolságból szemlélve olyan embereket, akik a megszokottól eltérően beszélgettek egymással. A kezeik segítségével. Talán egzotikusnak, vagy visszataszítónak tűnt ez. Talán hálát rebegettünk az isteneknek, hogy mi "normális" módon, "egészséges" ember módjára tudunk dumcsizni, és élni. Hiszen ez olyan fárasztónak tűnik... Szemmel láthatóan fárasztja a szemet, hiszen figyelni kell a gyorsan pörgő kezeket és a száját is... Nem lehet úgy beszélgetni a másikkal, hogy ne legyenek ott nála, ne őt nézzem. Hiszen "normális" beszélgetés közben nyugodtan mondhatom: "Hát persze, figyellek ám, a fülem ott van, csak mást né..."

Aztán a sok, talán "tudományosan" fundált előítélet: aki nem úgy beszél, mint mi, lelke sincs, vagy aki nem hall, értelmi fogyatékos, "tök hülye"...

De ebben a rövid kis írásban nem is ilyenféle elméleti szagú, vagy társadalmi mentálhigiénés állapotelemzést akarok adni, hanem arra szeretném szíves figyelmeteket felhívni, hogy a koliban szeretnék egy olyan tanfolyamot szervezni, melynek keretei között az érdeklődők elsajátíthatják a siketek jelbeszédét.

Ha érdekel a dolog, keresd a 4-es szobában
Bakonyi Pált.

Titkok Kertje

Kányádi Sándor műfordításkötetében leltem rá (némi segítséggel) Lumita Mihai Cioaba költeményeire. A költőnőről egyebet nem tudok mondani, mint amit Kányádi elmesél róla. Egy rövidke anekdota. De az említett kötet (Kányádi Sándor egyberostált műfordításai: Csipkebokor az alkonyatban, Magyar Könyvklub, 1999, Bp) mégis olvasására, további figyelemre érdemes. Kányádi szavai: "Egy barna hölgy. Kicsit túlsminkelt, túlékszerzett, egy picit a kelleténél talán tarkább ruhában. Egyenes tartással, de nem feszesen, szemrevalóságának tudatában. Lumita Mihai Cioaba herceg- és költő Nagyszébenből."

Cigány hercegnő, aki **roma románcokat** énekel. Verseiben népének mássága, vándor lelke, tüze, életigenlése benne zeng. Románul, romául és angolul olvashatók a versei, magyarul csak ez a három. Reméljük, ez a helyzet még változik.

manci

az éjszaka gyermekei

a mi szemünkben éjszaka rejtőzik
mint késő őszben
eső után a
zamatos szeder
az éjszaka gyermekei vagyunk
hajlékunk maga az égbolt
az út a mi életünk
sorsunk az éjszakát
bevilágító ének
megszült szavak
egy nap egy élet

jóban rosszban
a csók
mely összeköt a holddal
míg a világ
világ lesz
út
ég
ének
és
éjszaka

életem az utak...

életem az utak
szemem az esős ég
lelkem az ének
járom az utakat
ameddig csak élek

A cigánylány átka

Hogyha elfelejtessz engem
 tanyát benned ördög verjen
 ha neked már nem kellek
 azt kívánom hogy gebedj meg
 ha a szívedből kivetnél
 pópa álljon a fejednél
 ha a szemed vetnéd másra
 üljön tort az apád háza
 ha a szívemet eldobnád
 hótodba csókoljon anyád
 kárhoz örök kopaszságra
 ne maradjon fog a szádba
 lény híd végén guguló
 kunyeráló kolduló
 de ha holmi kurvaféle
 jönne ki hozzád estére
 poklok pokla égessen meg
 Ha neked már nem én kellek
 este mikor vennéd kézbe
 gitárodát a tűz égje
 szemedre boruljon hályog
 kapj fekete sárgaságot
 verjen kórság a tüdődből
 görnyedezve vért köhögj föl
 hogyha mással fekszel össze

ránduljon a tested görcsbe
 szökjön ki a szíved is
 ne tudd az út merre visz
 száradjon le kezed lábad
 ne horgadjon föl a vágyad
 míg a halál is úzzön el
 két lej-érő tömjénfüsttel
 emberből légy nem-ember
 élve temessenek el
 csak én hozhassam meg álmod
 s én üzhessem el az átkot.
 De ha hozzám jössz ki este
 s ölelhetlek eszemvesztve
 míg ló nyerít s valahol
 mélyhangú furulya szól
 tépd le rólam hímezett
 királynői ingemet
 és csókolj hogy csókod fájjon
 lohaszd le a forróságom
 és akkor majd meglátod
 elűzöm rólad az átkot
 Messzefutó vizek hátán
 gyorsan szálló szelek szárnyán
 kergetem majd messzire
 el a világ végire

Örömeelmélet

Fél órával hamarabb érkezel, és várod, hogy beülhess. Már ilyenkor sok a hasonszőrű. Aztán bemegy. Lassan Ők is jönnek hifivel, öt hangfallal, videoprojektossal, írásvetítővel, fóliákkal. Örülnek a tömegnek és annak, ami következik. A tanszék aprajagya segít belőni a technikát. Multimédia. A klarinét is előkerül. Csak pár perc. Előtte még körül nézel. Örülsz a tömegnek és annak, ami következik. Aztán lassan, az első néhány taktus alatt kisimulnak a ráncok. Odalent a padlón lábak mozognak a ritmusra. Tollak koppannak minden második negyedre. Koponyák és gerincek inganak Ella Fitzgerald és Louis Armstrong hangjára. Egyetlen ránc marad: a mosoly a szájak és a szemek sarkában. G.L. mutogat levegőben és fólián, eltáncolja a dallamot. Az ő mosolya a legföldöntülőbb

mindannyiunké közül. És mesél. Egyre gyorsabban és gyorsabban. Mert mindjárt vége az órának. M.G.Y. pedig kicsi, fehér kócsaggal a nyakkendőjén belefeledkezve fújja a klarinétot Garai Mártával, Kiszin Miklóssal vagy más meghívott zenészbaráttal együtt. És örülsz. Csak úgy a pillanatnak. Mert egy kicsit egyszerre ver az ütő mindenkiében. Mert szól a természetes szívritmus-szabályozó akkor is, ha a lemezek és a hangszerek már hallgatnak. Mert szól a jazz.

Dr. Gallé László - Dr. Molnár Gyula: Bevezetés a klasszikus jazz történetébe, OKO385-0, hétfő: 19.30-21.00.

Orlando

A KULTÚRA SZŰK KÖREI SZEGEDEN

Szeged értelmiségi város, mondják. Tízkarú egyetem, kiművelt és kiművelendő emberfők tömkelege. Az igényesség azonban valahogy nem mindig és nem mindenben jellemző erre a városra. Sokminden megreked a rossz értelemben vett kispolgáriság, a giccs szintjén. "Legszebben" példázza ezt a nagy csinnadrattával átadott, ízléstelenül eklektikussá átépített Klauzál-tér.

Sajnos, ez csak egy a város vezetőinek a kultúra területén elkövetett baklövésai közül. De mintha e baklövések nagyon is célirányosak lennének: e baklövéssorozat akár valamiféle háborúnak is tűnhet. Amiben egyelőre a városházi nagyurak állnak nyerésre.

Talán nem érdektelen felidézni e háború kisebb-nagyobb csatáit. Először elesett a színház, mikor élére új igazgatót neveztek ki. Aztán teljes vereséget szenvedett a Szegedi Balett is, mikor a színház új igazgatója egyszerűen kiebrudalta a világhírű társulatot - a pesti és a kecskeméti közönség nagy örömeire, ahol szíves-örömezt látják őket. Az országos híró Radnóti Gimnázium is kapott egy fricskát, mikor a tanári kar döntésével szemben jelölte ki a város az új igazgatót. Folyamatos szélmalomharcot vív a város vezetőivel a Maszk Egyesület, melynek tagjai fanatikus kitartással fáradoznak azon, hogy minden évben a progresszivitás

egy-egy csöppjével frissítsék fel a város tavasztól ősziig perzselően száraz levegőjét.

És vajon kik ezek a nagyhatalmú emberek, akik a szegedi kultúra jövőjének letéteményesei? Nem ismerem őket, de egyszer volt "szerencsém" a kulturális

ügyekért felelős alpolgármesterasszony egy beszédét hallani. Közhelyes fordulatoknak papírról való felolvasása, óvodás hangsúly. Tanulság:...

De nem rajtuk múlik minden.

Nem tartom magam sznobnak, csak olyan rendezvényekre járok, ahová tényleg van kedvem elmenni.

Mégis, nagyon sokszor találkozom ugyanazokkal az arcokkal, mindig akadnak ismerősök az amúgy nem túl nagy létszámú közönségben. Szeretek velük találkozni, de ez kicsit szomorú is. Mármint a nem túl nagy létszám, és, hogy mindig ugyanazok. Jobb esetben csak a marketing nem megfelelő...

Nekem az a benyomásom, hogy a kultúra valóban szűk körökben mozog ebben az értelmiségi városban: mintha hiányoznának mind az anyagi, mind a szellemi feltételek. Pedig folyamatosan történnek dolgok. De, ha nincsenek túl sokan, legalább jut hely.

- muzsi -

HALÁSZ PÉTER SZÍNHÁZAI

Halász Péter nagy pojáca - a szó legnemesebb értelmében.

Játszótere az egész élet, játszótársa lehet bárki. Mindig a középpontban kell lennie, mindig ő a főszereplő, mindig és mindenkit szórakoztat. Igazi bohóc. Nem mondhatni róla, hogy álszerű lenne, na,

egyáltalán nem az. A munkájával kapcsolatban azonban nagyon alázatos, és ezt az odaadást várja el munkatársaitól is. Akkurátus pojáca.

Több színháza is volt már. Először Pesten, a híres-nevezetes lakásszínházban adta elő barátaival "darabjait". A közönséget szintén barátok alkották (plusz - a kor szokásainak megfelelően - egy-két rendőrségi megfigyelő). A darabok - happeningek(?), performance-ok(?) - "kissé" eltértek az akkori hivatalos ízlésnormáktól, ezért is szorultak ki a színházakból. Habár a politikai célzatosságtól óvakodtak a hosszú hajú-szakállú hippie-alkotók, mindig akadt valaki, aki úgy gondolta, ez az ő inge, és magára vette... Addig-addig folytatódott tehát ez a kiszorítódsdi, míg végül az országból is kiszorultak, és Amerikáig meg sem álltak. Illetve itt-ott megálltak, de néhány hónap múlva továbbindultak. New Yorkban végül megállapodtak, és SQUAT színház néven folytatták hagyományosan nem nevezhető tevékenységüket: a közönség többnyire egy kirakatban ülve nézhetette végig az utcán lezajló előadást, amiben részt vettek az arra tévedő, szerepükről mit sem sejtő járókelők, esetenként rendőrök is.

Aztán, úgy tíz éve, Halász Péter elkezdett hazajárogatni. Bemutatta az eltelt idő alatt írt darabokat - az itthoniak meghökkentek: nem ilyen Halász Péterre emlékeztek. Profi lett. Jöttek a bemutatók: saját bevallása szerint számára most izgalmasabb itthon dolgozni, mint az USA-ban. Izgalmasabb a légkör, minden mozgásban van (mintegy).

Nyaranta Szegedre is megérkezik egy-két előadás erejéig, és most már itt is telt házak vannak. A profizmus, az akkurátus munka következtében nem akármilyen feszültség jön létre a színpadon: minden mozdulatnak és mozdulatlanságnak jelentősége van. A színpad kicsi, a nézőtér köré- vagy ráépített: nem tudunk kívülállók maradni, szinte erőszakosan belevonódunk a darabba.

Az életről, az életünkről van szó, a legkézzelfoghatóbb napi valóságról: laptop, mobiltelefon és a menedzserlétből fakadó kommunikációs problémák; vagy egy haldokló, a realitással már nem sok kapcsolatot fenntartó nagymama - jelenlegi állapotának minden nyomorúságával - és az ő csodálatos emlékei. Azonban tudjuk, hogy Halász Péter nagymamájáról van szó, és New Yorkban "családi" előadás keretében valósult meg az előadás: felesége és kislánya játszották a nagymama fiatalkori énjét, míg Halász Péter az öregasszonyt jelenítette meg. Áttételek élet és játék, valóság és fikció között. Provokálva vagyunk: minden egyszerre tűnik tragikusnak és komikusan groteszknek; nem tudjuk, sírjunk vagy nevéssünk, mert közben rólunk is szó van.

Halász Péter nem stilizál. Mindig a jelenből, a jelen problémáiból indul ki, és mutatja meg azokat megrázó erővel és őszinteséggel.

Most Jeles Andrással közösen kezdenek színházat csinálni, s ez nyilván új fejezetet nyit Halász Péter színházainak történetében is. Erről volt szó a Grand Caféban november 23-án.

-zszsk-

Feri, a csoki, meg a cukor - könyvajánló -

Főhősünk a kissé beteges Feri, a távolba szakadt hazánkfia, aki már sok külhoni szanatórium dolgozóját kiborította. Tizenöt év után tér vissza Magyarországra, és itt kezdi el keresni élete értelmét és emlékeit. Miután legkedvesebb gyermekkori barátja szinte a felismerhetetlenségig összeveri és magára hagyja (és nála hagyja óriási értékű, édességpapírokra írott versekből álló kötetét), Feri arra a következtetésre jut, hogy élete és annak lényege egy ronda, foltos, zöld kalapban rejlik, melyre egy használtruha-kereskedésben tesz szert. A kalap szinte végzetes elkeseredésbe sodorja hőstünket, csoki- és édességmániája majdnem tönkreteszi.

Feri nem iszik, nem drogozik, hanem csokifüggő, kilószámra vásárolja a táblákat a boltban. Mint később kiderül, saját anyjától, akit azonban hosszú ideig nem is ismer fel. Csokimámora egyszer

arra ragadtatja, hogy beleszeret abba a gusztustalanul kövér, ronda öreg nőbe, akitől a kalapot vette. Ezentúl csakis róla álmodozik. Persze azért más lányokkal is foglalkozik, le is fekteti őket, de igazából a nők nem érdeklik. Csak Natasa. Azonban tudja, hogy őt sohasem kaphatja meg.

A könyv fülszövegének egy részlete szinte mindent elmond, amit Feriről tudni érdemes. Feri "nemcsak szereti a cukrot és a csokit, hanem imádja is. E beteges vonzódása már jó ideje figyelmetlenné teszi a külvilág más jelenségeivel szemben. Többnyire belső életműködésének és perverz gondolatainak vizsgálatával van elfoglalva".

Otthoni, magányos szenvedései, utcai bolyongásai, furcsa bulizásai, hallucinációi és rémálmai közepette fel-felbukkanak a barátja által ráhagyományozott pár soros versek, melyek mindig továbblendítik élete nehéz pontjain, és új értelmet adnak a Ferivel történő eseményeknek.

"Az agy lábellenes, csalfa a szem, s lenézi a körmöt.
Barátom, Fred, tépázott szerelmünk támpontja lehet
a dobhártyád mögötti üreg, s benne a tanyázó, fekete levegő."

Hányattatásainak a zöld kalap eladása vet véget, ezután happy end következik. Feri megtalálja emlékeit, az élet értelmét, és még családjához is visszatér. Sőt, leszokik a csokiról, és minket, olvasókat is óva int eme káros szenvedélytől.

A regény igazából önvallomás. Néha jó depressziós könyvet olvasni. Ilyenkor ugyanis rádöbben az ember, hogy az ő kis élete mégsem annyira szörnyű,

mint gondolta. Azt is felfedezi ilyenkor, hogy vannak sokkal szerencsétlenebb és még nehezebben boldoguló egyének, mint ő maga. Az már csak a hab a tortán, ha a könyvet az egyre népszerűbbé váló kortárs író, Hazai Attila írta.

(Hazai Attila: Feri: Cukor Kékség)

Zoller Ágnes

„Aki bés volt...”

Nem találkoztam vele soha élőben, nem voltam a barátja, azt sem tudta, hogy a világon vagyok. Mégis, amikor meghallottam a hírt, hogy elment, úgy éreztem, egy családtag hagyott itt, hirtelen, fájdalmasan. Valami nagy ürességet éreztem. Hogyan tovább? Mindenki pótolható, mondják. Ő azonban annyira különleges volt, annyira egyedi, hogy senki sem pótolhatja. Őszintén megvallva, senki sem tudná pótolni.

A nyelvi szóferdítés nagymestere volt. Szóösszetételei nem csupán egyszerű betűcserék, gyakran hordoznak másodlagos jelentést, a sorok között olvasva letűnt korok képeire asszociálunk. Nem foglalkozott a politikával, mégis kitűnően érzett rá, hogyan lehet kifigurázni annak mesterkéltségeit. A tanácselnök és az ő műbörkalapja elválaszthatatlanok

voltak.

Nem vagyok humorista, nem írok, soha nem is próbáltam, egyszerűen csak szeretem azokat, akik jól csinálják. Most eggyel kevesebb van közöttünk. Elég igazságtalan a sors, amiért elvette tőlünk. Talán írt volna még egy könyvet. Hallhattuk volna, mint Márton bácsit, láthattuk volna Markos György és Nadas György oldalán, mint svájci sapkás, lódenkabátos átlagembert, mert ezeket a figurákat az életből merítette. Ahogyan belőle is sokan merítettek. Nem volt önző és nem volt haragtartó, ezért sokan kihasználták őt és használták a poénjait.

Egyik utolsó interjújában mondja: „...nem bántam meg, hogy így éltem, mindig is optimista típus voltam...”. Maradt utána két fiú, egy könyv és számtalan jelenet, poén, figura. Úgy nyilatkozott, ha csak ennyi marad meg belőle az utókornak, már megérte. Halhatatlan az, akiről beszélnek. Róla fognak.

Igazad volt, az emberek egyre kevésbé vigyáznak az egészségükre, és csak akkor cselekszenek valamit,

ha már baj van. Talán, ha hamarabb figyelsz oda magadra... Nagyon fogsz hiányozni. Nekem mindenképpen. Egy klasszikus mondattal búcsúzom:

„Lenin felállt és azt mondta: elvtársak, itt kurva hideg van!”

In memoriam **Boncz Géza**.

Hunyadfalvi Zoltán

Az ember génkészletének megismerése: HUGO

Az ember több mint 140 ezer elemű génkészletének megismerése századunk utolsó harmadában kezdődött. A kutatások jelentősége vetekszik a nukleáris fejlesztésekével és az űrkutatásával. A Human Genom, azaz a HUGO program lényegi célja egyelőre "csupán" a génkészlet megismerése. A remények szerint sikerül majd azonosítani, hogy mely tulajdonságokat és milyen módon határozzák meg az egyes gének. Mindez még évekbe telik. A gyakorlatias kérdés azonban már most felmerül: mire és hogyan fogják alkalmazni az eredményeket?

Általában az emberi betegségek elleni szent küzdelem egyik lehetséges csodafegyverét látják a génfeltérképezésben. A kész térkép először a teljes genotípusok közötti tudatos válogatást teszi majd lehetővé, később – minden bizonnyal – adott gének manipulálását is. Ez alapján egyrészt a "műszervek" előállításának jövőbeli sikerességében, másrészt pedig a genotípus alapján jelentős valószínűséggel bekövetkező megbetegségek megelőzéssel való kivédésében bíznak a HUGO-hívek. E hugonották általában nem reklámozzák, hogy a pontos génismeretek könnyen rossz fejekbe (kezekbe) kerülhetnek. Milyen szép is volna a világ, ha nem a hadiipari versengésben, illetve a nemzetközi hatalmi játékokban tesztelnék először az összes csúcstechnológiát. Nyilvánvaló, hogy az ember géntérképét először majd a leggazdagabbak használhatják: amennyiben a módszer ártalmatlannak, de sikeresnek bizonyul az előzetes bevizsgálások során, az egyes társadalmakon belül az elit, a Föld egészét tekintve pedig az északi félteke fogja magát klónozni először. Ez pedig a különbségek illetve a feszültségek növekedését vonhatja maga után.

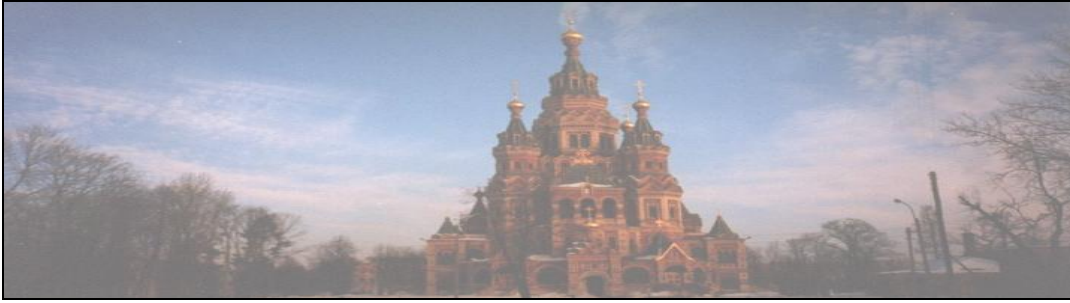
A huszadik században a legnagyobb találmányokat először mindig a maga pusztítására használta fel az emberiség. A repülőgépet az első világháború tette ismertté. A magaslégköri és a ballisztikus rakétákat és az irányított nukleáris físzitót a második világháború. Az űrrakétákat már szinte nem is a hidrogén és a Ciolkovszkij-ely, hanem a hidegháborús versengés juttatta az űrbe. A rettegett Szeptnyik unokái sem pacifista hippiműholdak, hanem

elsősorban tüzérségi bemérést, logisztikai célú helyzetmeghatározást és katonai kommunikációt támogató eszközök. Csak másodsorban szolgáltatnak csatornákat mobil bájcsevejhez. Mi a garancia arra, hogy a kezdeti szelíd alkalmazási bevezetés után nem szabadul el a pokol az emberi génkutatásban? Hosszútávon: semmi. Talán igaz, hogy már az ősember is az ellenséges fajtársak legyőzésére tartogatta, tökéletesítette a legjobb íjakat, és a többi, újabb ismeretet már akkoriban is. Akár fegyverré is válhat adott genotípusok kiemelt terjesztése: a klónozás. Adott biológiai fegyverekre teljesen immunis, klónozott hadseregek megállíthatatlanul törhetnek előre a megtámadott, mondjuk tüzérséggel beszenyezett fertőzött rohamkörzetben. (Ilyesmivel – valós taktikai fenyegetésként – már az öbölháborúban is számoltak, persze főként csak oltásos betegségek szintjén.) A pozíciók védelme és támadása azonban a "békés" társadalmak mindennapjaiban is állandóan és nagy erővel folyik. E téren is új fegyvert jelenthet az alkalmazott géntérképészet.

A katonaihoz hasonló végletes polgári helyzet lehet, ha egy adott réteg néhány nemzedék alatt szinte szupermen kaszttá, ultraügyes, hiperokos zárt osztállyá (szójáték!) válik a tudatos kiválogatás, illetve a géntérkép segítségével. Az északi féltekén a már így is újrafeudalizálódó társadalmakat mindez egyre messzebb taszítaná a periklézsi kiegyensúlyozottság eszményétől. A szélsőségek e szélsőséges vázolása csakis egy kérdés felvetését alapozta meg: akkor rendben van-e minden, ha nem ennyire szélsőségesek lesznek az új technológia alkalmazásából eredő változások?

Összefoglalva; az ember génkészletének feltérképezése, az egyes gének szerepének és működésének azonosítása fontos és talán időszerű lépés a tudományban. Nem egyértelmű azonban, hogy az emberiségnek mindenképp jót hoz-e majd ez a tudás. Biztosítani kell majd szélsőségmentes alkalmazását, bár erre nézve a gyakorlatban semmi nem jelenthet hosszútávú garanciát.

Volford Péter

Ötlet

Érdekes hírt olvashattunk a 2000. november 16-i Délmagyarországban - egy új energiaforrásról. Szinte hihetetlen, hogy e teljesen hétköznapi anyagnak az illetén való felhasználása mindaddig elkerülte a figyelmünket. Ez az anyag - a homok! Egy német kutató, *Norbert Aunert*, állt elő azzal az elgondolással, hogy homokból, pontosabban szólva szilíciumból energia nyerhető ki.

Miért nagy jelentőségű ez a felfedezés? A XXI. század küszöbén igen sok problémával kell szembenéznünk. Az egyik legégetőbb ezek közül az energiahordozók problémája. Feloszthatjuk őket megújuló, ill. meg nem újuló energiahordozókra. Nos, probléma éppen ezzel az utóbbi csoporttal van. A legnagyobb, hogy elfogynak. Mivel igen sokan vagyunk, a fogyasztás elég tempós. Legtöbbet az ún. fosszilis energiahordozókból használunk, ezek a kőszén, a kőolaj, a földgáz. Szakértők szerint a szénhidrogének (kőolaj, földgáz) jó esetben is csak 40, maximum 70 évig lesznek még elérhetőek. A kőszén ill. az olajpala (melynek *sensu strictu* sem az olajhoz, sem a palához nincs köze) valamivel hosszabb ideig lesznek elegendőek.

A megújuló energiaforrások (napenergia, árapályjelenség, szél, folyóvíz, geotermikus energia), mint a nevük is mutatja, nem fogynak el, azaz amíg világ a világ mindig lesz belőlük elegendő. Az energia kinyerésének hatékonyságát a kis koncentráció csökkenti csupán. Ez azonban nem minden esetben igaz, hiszen Izlandon vagy Új-Zéland déli szigetén a geotermikus hőerőművek egész városokat látnak el villamos árammal, melegvízzel, sőt Izlandon banánt is természetnek ennek az energiának a segítségével. Nem beszélve az alacsony szélességek napenergia-bevételéről. (A hasadó anyagok felhasználásával kapcsolatos problémák bemutatásától - a nagy terjedelem miatt - eltekintek.)

Semmi okunk azonban az aggodalomra, hiszen itt a megoldás: a homok, mint energiahordozó. Az említett úr szerint az egész folyamat kulcsa a szilícium nevű félfém lenne. Az elemi állapotú szilícium elégetésekor ugyanis hatalmas mennyiségű energia szabadul fel. Mindez nagyon szép, de hol találunk mi elemi állapotú szilíciumot? Köztudott, hogy a homok tartalmaz

bizonyos mennyiségű kvarcot. Vajon miért nem engedi a fater sohasem a benzinkútnál kivont mosókefével várakozó suhancoknak, hogy lemossák a szélvédőt. Mert a kvarc keményebb, mint az üveg, ezért megkarcolja azt. (A félreértések elkerülése végett, az üveget is kvarcból ill. abból is készítik, ám koncentrációját tekintve jóval elmarad az ásvány koncentrációjától, azaz a 100%-tól.) Még mielőtt mindenki lapátokkal, talicskával, vödörrel felszerelve, tömött sorokba fejlődve megindulna a Laposra, engedtessek meg néhány megjegyzés.

Először is, a homok tartalmazhat ugyan kvarcot, ez azonban nem feltétlenül igaz. A legnagyobb koncentrációban kvarcot a kvarc-, vagy üveghomoknak nevezett üledékes kőzet tartalmaz. Azonban a 90%-ot meghaladó kvarckoncentrációjú homoküledék is csak különleges feltételek között alakul ki. A kvarc nevű ásvány képlete: SiO_2 . A természetben azonban jóval gyakoribb az ún. SiO_4 -tetraéder előfordulása. Ezen konfigurációk szétbontása igen költséges és eléggé haszontalan is. Ha ezek után a szilíciumot még el is égetjük, nagy eséllyel pályázhatunk a Rekordok Könyvébe. Az elektronikában felhasznált, hasonlóan nagy tisztaságú szilíciumot ugyanis szilícium-tetrakloridból, ill. SiHCl_3 -ból nyerik. A napelemekhez szilíciumot az Na_2SiF_6 képletű, foszfátműtrágyagyártási melléktermékből állítanak elő.

Végezetül, közeledik az Unióhoz való csatlakozás időpontja, mindenkinek lehetősége lesz vágni egy szeletet a tortából. Ha hasonló ötlettel próbálkozunk, csak arra vigyázzunk, nehogy olyan kezébe adjuk, aki egy kicsit is ért a dologhoz.

Hunyadfalvi Zoltán

Figyelmeztetés!!!:

1. Az itt következő, 3 nappal lapzártá után keletkezett írás egy fáradt, kialvatlan elme szüleménye.
2. Részint a fentiekből következően a szöveg itt-ott inkoherensnek tűnhet, amiért a felelősség nem a szerkesztőket, hanem kizárólag a szerzőt terheli.
3. A cikkben szereplő személyek és események a képzelet szüleményei. (Ez alól én sem vagyok kivétel.) Bármilyen esetleges egyezés a valósággal természetesen kizárólag a fatális véletlen műve...
4. A cikkben szereplő vulgáris kifejezésért ezúton kérek elnézést, de azt stílári okokból nem volt szívem kihagyni.

Jenő, Béla és a Hatos

Jenő nem jött el. Pedig vártuk, jaj, komolyan mennyire vártuk, hogy ő, a magyar sportújságírás lassan őszülő nagyapja, a "Jó estét, jó szurkolást" feltalálója, a valódi non pus ultra, felbukkanjon valahol az 1. és a 2.

emelet, vagy akár a fiú WC magasságában. Gondoljunk csak bele, az ember éppen megy dolgát elvégezni, keze már mozdul a kilincsre, amikor egyszer csak kicsapódik az ajtó és ott áll előttünk premier plánban, kézzelfoghatóan, visszavonhatatlanul, ő, a nagy Jenő, lazán megereszt egy félmosolyt, megigazítja nyakkendőjét és derűs képpel dobogó szívünk fölé tűz egy öklömnyi nagyságú BL-jelvényt. Persze mindez csak hiú ábránd, mert Jenő, a Lazy nem jött, pedig annyi minden toltult volna kifelé a torkomon, remegő hangon kérdeztem volna meg tőle például, hogy az Isten szerelmére, mondja már meg, miért "épp" hogy célt tévesztett kísérlet" az, amikor Costacurta bassza szét 16 méterről a szögletzászlót, és miért "hát, kedves nézőink, itt tartunk, már az alapvonalig sem látunk el", amikor a mi Illés Bélánk teszi ugyanezt. Igen, a mi kedves, aranyos, isteni Bélánk, akinek jövőjét már látom is lelki szememmel, 2001 júniusát írjuk, utolsó forduló, kék-fehér zászlóerdő, tomboló közönség, MTK-X 5-0. Béla, a táltos repül, mit repül, szárnyal, aztán a 93. percben, az 5. gólja után nem bírja tovább, mezét letépi magáról, kirohan a pályáról, felmászik az őrvölgő drukkerek cibálta kerítésre és átadva magát az extázisnak a hőmpölygő B-közép karjaiba veti magát. Az emberek pedig vállukra veszik, hússzor körbehordozzák a pályán, aztán már nincs megállás, Bélát a mámoros tömeg a hátára veszi és végigviszi a városban, előzönlök a Hungária körutat, aztán irány a Nyugati, forduló az Oktogonnál, végig az Andrassy úton, le a metróba, fel az Erzsébet téren, Béla pedig mindeközben úgy sír a magasban, mint egy kétéves gyerek, mert tudja, hogy ez élete napja, csak az övé, a

nagy Béláé, a mi Bélánké. Jenő persze erről mitsem tud, mert nem jött le Szegedre akkor, azon a bizonyos napon, 2000. november 28-án. Pedig, ha itt lett volna, elmondtam volna neki mindezt, sőt még többet is, így viszont mindenről lemaradt, örökre és véglegesen, én pedig kénytelen voltam szobám felé orientálni magam, benyitottam a hatosba, a Rettegett Hatosba, a Bűn Barlangjába, keresztülbotorkáltam a törött üvegekből és alig használt fecskendőstűkből emelt barikádon, tudomást sem véve a lángokban álló nappaliról, benyitottam a szobámba, ahol már vártak rám a többiek, a Bűn Mesterei. Az omladozó falak között még láttam a gonoszok ábrázatát, Joe-t, az elfajult hackert, az illegális Internet-lekötőt, Frankie-t, a ferde orrú, fát nevelő kertészlegényt és a többi kegyetlen, elvadult, gyilkos arcot, akik csak arra vártak, hogy szememre álom jöjjön. S mégis, mikor párnámra hajtottam fejem, úgy éreztem, mintha halk hegedűszó szólna és hét, fehérbe öltözött angyal őrizné álmomat. Aztán egyszer, még éjjél előtt, gondoltam egyet, kimentem a társalgóba, csak azért, hogy még egyszer, még egyetlen egyszer az életben összejöjjön a Nagy Csapat és egy asztalnál ülve révedjen a múltba és jövőbe a Jó, a Rossz, a Csúf és a Vak.

web-

„Csak játszatom a szívem és tollam a papíron...”

Ha átnyúlsz a szívem felett,
Vigyázz ne égesd meg a kezed!
Dalolok szívárványos életet!
Te is hazudj szépeket!

Ha mordulva látod
sziklába vájt alakom,
Kacagj fel röviden,
úgy akarom!

Óvd meg falaid,
s nálam kerülj beljebb!
Néz, fejünk felett
Nagy sasok kerengnek!

Nem látlak át!
Falj föl, szabadon!
Ne kérdezz!
Ne mozdulj!
Akarom!

Lilith

Mint megannyi apró
Gondolat... elvész
És nem marad más
Csak egy múló hangulat.
Kiáltok; és mindenütt
Üvöltésem visszhangzik,
De lassan elhalkul és
Megszűnik majd.
De most még, csak
A szörnyű kiáltás hangja szól:
Szeretlek; szeretlek; szeretlek...

Gálicity Radivoj

Mondd, mit tegyek, hogy neked jó legyen?
Bármit mondasz nekem, én elhiszem,
És bármit kérsz tőlem, én megteszem...
Mondd, mit tegyek, hogy neked jó legyen?

Halkan, szótlánul nézem az arcod,
Sehol a kedves mosoly rajta nincs,
Mind, ami egykor volt, elveszett kincs...
Halkan, szótlánul nézem az arcod.

Az emlék, szememből könnyet lopott;
Tudd, várlak, ó mennyire várlak még,
És mindig, ha eljössz; Isten hozott.

Mindig, ha engem hívsz, én ott leszek,
Ha egyedül vagy, vagy ha sírnod kell,
Mert te vagy a Nő akit szeretek.

Gálicity Radivoj

Miért éppen Oulu?

Sziasztok! Nehéz arról írni, milyen itt, mert a városhoz, az országhoz napról-napra, néha óráról-óra más érzések kapcsolnak minket. Vannak pillanatok, amikor egyetlen méltató sort sem tudnánk leírni, persze az is előfordul, hogy egy-egy élmény teljesen elfeledtetni a keserű perceket.

A város az Oulu folyó torkolatában fekszik, a Botteni-öböl partján. Sok apró sziget tartozik hozzá, a közeli hidak kötik össze a szárazfölddel, a távoliakhoz ingyenes kompjárat közlekedik. Oulu már felkészült a kemény télre, a hajókat kiemelték a tengerből és most ott sorakoznak a paron óriási fóliákkal letakarva. Az erdők félmeztelenek, mert

általában fenyők és lombhullató fák vegyesen alkotják a természetes növénytakarót. Igazán hideg, kb. -12 fok csak néhány napig volt. A hóesést nagyon szeretjük, de a leesett hó eddig mindig elolvadt, amikor egy kicsit enyhült az idő. A nap ritkán látott vendég erre felé, szinte mindig felhős az ég, 9-10 óra körül világosodik és délután 3-tól már sötétedik. Csodajó érzés, amikor éjjel vastag felhők között feltűnik egy csillag.

Az árak átlagosan másfél-kétszeresek Magyarországhoz viszonyítva. Vannak nagyon jó szórakozóhelyek, de a kimért ital ára "lefagyasztja" a hangulatot. A cigaretta is méregdrága, vagy a cigarettaméreg is drága, a finnek közül mégis nagyon

sokan dohányoznak. Jellemző, hogy a kocsmák dohányzó része zsúfoltságig telt, míg a nemdohányzóban senki sincs.

Voltunk kirándulni Rovaniemiben, meglátogattuk a Mikulást. Nagyon kedves volt az Öreg, megígérte, hogy december 5-e éjjelén elrepül rénszarvasszánjával a Móra fölé. Érdemes figyelni, mert aki meglátja, az ajándékot is kap tőle. A Santa-parkot oda építették, ahol a sarkkör van, tehát átléptük ezt a vonalat, sőt rá is álltunk, mert egy része a talajra van festve.

Összegezve, teljesen más itt az élet, mint otthon. Keveset hallunk Magyarországról, csak az EuroNews időjárásjelentésében figyeljük mindig azt a kis foltot, ahol sokkal melegebb van mint Finnországban.

**Bacsó Iлона és
Hirdi László**

Exkluzív tudósítás egy leuveni focimérkőzésről a Móra Kollégium sportszerető közönségének

Kedves Kovács Attila! Kedves Géro Balázs!

Igen körülményes volt megoldani e tudósítás magyar fordítását, ám feltétlenül tájékoztatni akartuk önöket az alábbiakról:

A labdarúgó-mérkőzés hiteles beszámolója előtt megemlítjük, hogy Leuvenbe látogatott az Önök egyik honfitársa. Fent említett személy itt három, igen lelkes Standard Liege szurkolóval került egy társaságba (ill. albrletbe), kik e szerényebb francia nyelvtudású lakótársuknak minden szombatot követően heves gesztusokkal meséltek a liege-i meccsekről.

Mikor aztán ez utóbbi csírája nyílni kezdett (:megelégelte a folytonos ALLEZ STANDARD! és SALE ANDERLECHT! csatakiáltásokat), kérdőre vonta őket. Mire azok tudtak szólni valami "Ferenzvarosz"-ról, meg "Onved"-ről és "Tokaji"-ról. Ezután kezdetét vette a szervezés, s a Ferenzvarosz, az Onved, s sajnos a Tokaji helyett is, pályára ill. konyhaasztalra vonult a Standard és Hotel Móra.

Helyszín: Louvain-la-Neuve

4 néző (a mérkőzés alatt az itt gyártott Jupilert, Stella Artoist és Trappistot fogyasztották)

A meccs első perceiben a magyar tizenegy rendkívül bizonytalanul játszott. A Liege erősen támadott, szinte mindig a Hotel térfelén pattogott a labda, ami a zömében belga közönségnek (4 fő) igen tetszett. A Hotel összeállítása észrevehetően féloldalasra sikerült. A csapat jobb oldala sokkal erőteljesebb, mozgékonyabb volt, ami az együttes érdekes felállításával magyarázható. Elöl tán szokásosnak mondható a három csatáros játék, ám Géro, Nádasi és Vigh egyaránt a jobboldalon játszott.

A balról induló akciókat egyikük sem vállalta, a támadásokat folyvást jobboldalról igyekeztek előkészíteni. Ebben kiváló partner volt a jobb oldalon hátul védekező Jankovics, s a szintén jobbra húzódó Kis Nádasi. Kovács Attila középpályán igyekezett osztogatni, ám inkább ő is jobbra húzódott, ahol a csapatjáték eredményesebbnek ígérkezett. Középen az igen határozott Varga Jani és a nálánál még határozottabb Marika néni kapott helyet. Utóbbi közvetlen a kapu előtt igen kemény belépőkkel próbálta megakadályozni a vendégek érkezését. Mivel a csapat nagy része a jobb térfelén érezte otthonosan magát, a baloldalon csak Istók és Szuppinger volt bevethető. Problémát csak az jelentett, hogy kevésbé ismerték egymást, így ezen az oldalon gyengébbé vált az összjáték.

A Liege közben támadott. A 6. percgig nem történt semmi, de a 7-ben **GÓL**. Meyssen, a fekete fiú jól indította társát, majd az előrerúgott labdát elcsípve, Folha a hálóba vágta a labdát (a kapu jobb oldalát őrző Halinka mellett).

A 18. percben Varga János belépője után ápolás miatt állt a játék.

A Hotel Móra számára további problémát jelentett, hogy Kis Nádasi játékában gyakran észlelhető volt a megfelelő állóképesség hiánya. Megmozdulásait gyakran követte a "Ne rogyd má meg!" biztatás. Elöl bátyja az "A rutin meg az évek" jelszóval igyekezett a pálya minél kisebb részét bejátszani. Közben Géro, látva a gyengülő játékot, kritikai észrevételekkel nógatta társait. Ha objektíven akarjuk az eseményeket rögzíteni, egyedül Vigh futballozott imponáló magabiztossággal. Hátul is akadtak problémák: Varga János sokadik sárgáját gyűjtötte, Kovács Attila erőltette a nyolcvanas évek futballját, Jankovics több

alkalommal is megsérült, bár igyekezett acélos játékot mutatni. A labda közben csak pattogott, a zömében belga közönség (4 fő) nagy meglepedésére.

A második **GÓL** a 22. pecben esett: a Liege növelte előnyét. E gólban talán egyedül Vigh nem hibás, csak ő maradt elől, míg a többiek eszetlenül védekeztek - hiába. Történt, hogy egy hosszú indításnál Dragutinovic kiugrott. Sajnos, egyedül Halinka intette a lest, aki kapusként képtelen volt át(t)érni balra. Meg kell jegyezni, hogy a kapu mellett álló Marika néni is későn érkezett, s Hali a portán képtelen volt egyedül megoldani feladatát. (Későn kapcsolt.) **2:0**

Eldőlni látszott a mérkőzés, ám ügyesebb mórás szervezettséggel a második félidőre kezdtek az esélyek kiegyenlítődni. A 10. percben óriási meglepetésre Géro lőtt a 16-os vonaláról a hálóba, de fontos kiemelni Vigh szerepét, aki ügyesen vonta el a hátvédeket. Ez igen szép produkció volt, így lett az állás **2:1**.

Ezután liege-i kihagyott helyzetek, majd Kovács Attila felfutása, elhúzás csele (indítani akart). Lecsúszott lövése a hálóba pottyant. **2:2** (Az akció során élmény volt nézni, ahogy Vigh ügyesen és taktikusan kivonta magát a játékból, ezáltal segítve Kovács Attilát a gólszerzésben.)

Izgalmasabb lett a mérkőzés, kevés idő volt hátra. A csapat bal szárnyán Istók és Szupi fáradni látszottak, addig szuper pontos indításaikba, látványos ollózásaikba, biciklicseleikbe többször is apró hiba csúszott. Közben Varga Jani minden létező sárgalapot begyűjtött, s a kiélezett küzdelemben cserélt a Móra. Varga helyett friss erőként B. Papp László érkezett. Papp már egyértelműen otthonosan mozgott a baloldalon, bár néha egyedül, néha magányosan... Pályára lépése mindenképpen üde színfolt volt, a beívelt labdákra szinte egészen balról érkezett, s nagy munkabírással vetette magát a küzdelembe. A liege-i hátvédsor a küzdelem e szakaszában teljesen

megzavarodott. Papp néha áthúzódott a jobb oldalra is, s kezdte magát jól megérteni Géro, Nádasi, Kis Nádasi, Kovács A., Jankovics, Halinka, Vigh stb. játékostársaival. A Hotel Móra szinte sziporkázott, s talán a sors igazságtalansága, hogy egy szöglet után ismét belga vezetésnek "örülhettünk". **3:2**

A meccsből 15 perc volt hátra. Attila próbálta összeKovácsolni a csapatot, Kis Nádasi küzdött a végsőkig, Szuppinger egyre inkább tanárian futballozott, Marika néni erősebben védte a kapu előterét, Nádasi olasz és spanyol stílussal gazdagította a játékot. Vigh futott társai és az eredmény után, Istók Forma I-es gyorsasággal száguldott, Géro közben mindenkivel elhítette, hogy jók vagyunk. Papp Laci néha káromkodott, majd a pálya mindkét oldalát bejárta. Halinka tudta legjobban a szabályokat, de Jankovics jogos szerepléséhez sem férhetett kétség. Zakatolt a Hotel Móra, és tíz perccel a vége előtt kiharcolt egy tizenegyest! Egyértelmű kezezés történt, és a tréner Vighet jelölte a büntető berúgására. Vigh a letett labda mögé állt, majd rendkívül szép és látványos mozdulattal ellőtte a labdát, ám a középben maradt kapus (vetődés helyett!) - hárított. Az eddig kiválóan futballozó Vigh tulajdonképpen nem okolható a hálóőr bravúrja miatt...

Nem csigázom tovább az érdeklődést. A vége előtt öt perccel Papp László vágott egy óriási gólt, így **3:3-as** idegenbeli eredménnyel méltó ellenfélként szerepelt Belgiumban a Hotel Móra.

Dino Zoff

Bruxelles, 2000. október 26.

Ui: Gondolva a Hotel általam jól ismert, lelkes szurkolóira, kérem adják át feltétlen jókívánságaimat Habi Tímeának és Gaál Ottíliának is.

Angyali lányok

Mikor a szobánknak még semmi dolga nem akadt, amikor még kettesével szedtük a lépcsőfokokat, s nem jelentett problémát egy-két kör a parkban, visszasírjuk azóta is: milyen szép volt hajdan!

Ma már a liftbe is kifulladásra szállunk, plusz 5 kilo fölösleggel nagyokat zabálunk. Szépségünket már csak néhány fénykép őrzi, a kajákat a pénztárcánk már nem igazán győzi.

Hajdan mindent kipróbáltunk, focizni is buzgón jártunk. Hanyagoltuk egyetemünk, hiszen Rajos Zoli volt trénerünk. Tudásunkon felbuzdulva, bátran nevezünk a bajnokságba. Ellenfél gyorsan akadt, így hamar eljött a várva-várt nap.

Egész éjjel nem aludtunk, a taktikán járt az agyunk: kapus, csatár, csere, hátvéd. Mi más kellene hát még?!

Egész lelkünk lázban égett, s csapatunk este pályára is lépett. Dolgozott bennünk az öreg Törley azért, hogy az ellenfelet a frász törje ki.

Mi voltunk a jobbak, a nyerők, rúgtuk a gólokat, mint a menők. Tudásbeli fölényünk ellenére, mégis 3:3 lett a meccs vége.

Mostan hideg téli estén a múlton merengve, emlékezünk vissza a régi, mozgalmas időkre.

B. Helga
S. Angelika
Sz. Anikó

Focibajnokság

Mire az újságot kezetekbe veszitek, talán már vége is lesz. Már csak két (esetleg - ha a bronzmeccset is lejátszák - három) meccs van hátra.

Milyen volt az idej? Jó. Mi több: nagyon jó, izgalmas, érdekes és fordulatos. Ha az elején valaki azt mondja, hogy az 5-ös szoba már a csoportból sem jut tovább (azok után, hogy

legyőzik a Büknyt), valamint Ricsi nélkül a legnagyobb esélyes nem lesz döntős... azt biztos hülyének nézik, de legalábbis kinevetik. És most?

Az A-csoportban 3 csapat is 6 ponttal: két győzelemmel és egy vereséggel zárt. Körbeverés után tehát jobb gólkülönbséggel első helyen a Bükny, másodikon a 15-ös szoba végzett, így ők kerültek az elődöntőbe, míg a harmadik hellyel - a többek szerint győzelemre is esélyes - 5-ös búcsúzni kényszerült.

A másik csoportban elvárásoknak megfelelően alakult minden. Négy biztos győzelemmel a Neverending Story lett a csoportelső, második az Újszegedi Szenátorok, harmadik pedig a Neverending ellen fergeteges első félidőt produkáló Kiver Puhl.

A 15-ös szoba mellett három további újoncot avatott ez a bajnokság: a 2-es szoba lakói által létrehozott Betontörök, a 11-es szobás Libidó, illetve a "nőies" Morálisan Nullák. Nekik sajnos még várniuk kell a sikerre, de bizonyára nem utoljára hallattak magukról!

A csoport			
1. FC Büknyü	3 2 - 1	17-5	6 pont
2. 15-ös szoba	3 2 - 1	24-13	6 pont
3. 5-ös szoba	3 2 - 1	13-7	6 pont
4. Betontörök	3 - - 3	5-34	0 pont

B csoport			
1.Neverending S.	4 4 - -	26-6	12 pont

2.ÚjszegediSzenátorok	4 3 - 1	31-4	9 pont
3.Kiver Puhl	4 2 - 2	17-16	6 pont
4.Morálisan Nullák	4 1 - 3	6-31	3 pont
5.Libido	4 - - 4	5-28	0 pont

Néhány szó az elmúlt szám óta lejátszott csoportmeccsekről:

Libidó - Szenátorok: 0-10

Libidó - Neverending Story: 0-6

Kiver Puhl - Neverending Story: 3-5

A vártnál jóval szorosabb meccsen már 3-0-ra is vezettek a 9-es szobások, de elfáradtak. A N.S."megrázta magát", pontos és szép játékkal megfordította az eredményt.

Kiver Puhl-Szenátorok: 1-6

A Kiver Puhltól előző meccse alapján jobb játékot vártunk, de ez elmaradt. A Szenátorok megérdemelten szereztek meg harmadik győzelmüket, pillanatra sem forgott veszélyben továbbjutásuk. Boros Lajos és Balázs: Klasszis különbséget láttunk. Sajnáljuk, hogy gólt kaptunk, de akkor is Bruki a torna kapusa.

Szenátorok - Morálisan Nullák: 13-0

Libidó - Nullák:2-3

Ki-ki meccsen mindkét csapat sok hibával, de lelkesen játszott. Számtalan ziccer maradt ki.

15-ös - 5-ös

6 - 1

Lázás számolgotások után kiderült, hogy a 15-ös szobának minimum két góllal meg kell vernie az ötöst, ha tovább akar jutni. A képlet az ötös szoba esetében éppen fordított volt: ha nem szaladnak bele egy méretes zakóba, a Büknü mellett ők lépnek tovább. Az első félidőben úgy tűnt, az ötös szoba fejben nincs ott a pályán-a biztos védekezés helyett belementek a rohanásba, s így tíz perc alatt kaptak öt gólt, azaz a továbbjutás elűszni látszott. A második félidő kiegyenlített játékot, férfias, fogcsikorgató küzdelmet hozott, de a 15-ös okosan megőrizte előnyét. Az ötös az elején szúrta el a meccset. De jövőre visszavágnak!!!

Elődöntők:

Neverending Story - 15-ös szoba: 1:4.

FC. Büknü - Újszegedi Szenátorok: ???

Egyik ágon már november 28-án eldőlt, hogy melyik csapat játszik a Móra Kupáért.

Az egyesek által "előrehozott döntőnek" is titulált meccs meglepetést hozott.

A minden bizonnyal utolsó ilyen összetételben játszó legendás csapat talán túlságosan is magabiztosan készült erre a meccsre. Biztosak voltak a győzelemben, de - mentségükre legyen mondva - mindenki más is. Az ellenfél az a 15-ös szoba volt, aki bár elverte az 5-ös szobát, mégiscsak egy fiatal - csupán elsősökből álló -, újonc, "csikó csapat". Aki ráadásul 8-4-re kikapott a Büknütől. Igaz, az a csapat nem csak az összetételében különbözött ettől. Az "új kedvenceim" felnőttek erre a meccsre. Míg ott idegesen, kapkodva, "ijedt kölyökkutyaként" játszottak, addig most szervezeten, fegyelmezeten, a "taktikát" abszolút betartva és kivitelezve.

Kökemény védekezés, gyors kontrák, pontos helyzetkihasználás. A Neverending kulcsjátékosait kikapcsolták a játékból, ha mégis helyzetbe kerültek, akkor a most is remekül védő, mindig jó kedélyű Balázs-kapussal találták szembe magukat, vagy épp a kapufa mentett.

Ami pedig az exbajnokot illeti: "valaki azt mondta nekem, hogy mindenki úgy játszik, ahogy hagyják". A csípős hidegben kedvetlenek voltak, a gyors gól meglepte őket, s hiába támadtak, sorra hagyták ki a helyzeteket. A 15-ös jobban akarta ezt a győzelmet.

Hozzászólások:

Buza Misi: "Szét kellett volna futnunk őket... Maximálisan kihasználták a helyzeteiket, mi viszont nem. Ez döntőnek bizonyult."

Lipi: "Az akarat győzött".

Duzi: "Bénák voltunk. Sok helyzetet kihagytunk, míg nekik szinte minden bejött. Megérdemeltük a vereséget."

Boros Lajos: "Tudok örülni az eredménynek, ha mi jutunk a döntőbe. Óriási eredménynek tartom."

A másik ágon is hasonlóan nagy küzdelem várható. A győzelemre oly kiéhezett Büknü végre elkerülheti a döntőben az "egyed szobát", míg a Szenátorok félelmetes gólaránya: 31 rúgott, s mindössze 4 kapott gólja önmagáért beszél. Még valami: Ricsi már csak a bronzmeccsen vághat vissza Máténak...

Kosárlabda - bajnokság

Hosszú próbálkozások után csak összejött. Nem kis szerepe volt ebben Vízhányó Jocónak. Ezúton is szeretnénk megköszönni az ő segítségét, valamint Duzi

jegyzőkönyvi közreműködését is. Először úgy terveztük, hogy meghívunk néhány csapatot más kollégiumokból is, végül mégiscsak házon belülre sikeredett.

Hat csapat nevezett: két lány, négy fiú, így a tervezettel ellentétben nem tartottunk külön lánybajnokságot.

Leszboszik: Horváth Barbara, Kürtös Petra, Molnár Edit, Tolnai Judit

Csikitita (MI): Ábrahám Márti, Székely Vera, Varga Tímea, Szilágyi Szilvi

H- csoport: Holler Attila, Hraskó István, (H)Ajtai Tibor

Húzóra KC: Solcz László, Bakajszs Gábor, (H)egyi Áron

Macho Team: Bujtor Máté & Zsigmond, Vízhányó József

Úgyiselsőkleszünk: Forcz Tamás, Barák Róbert, Szabó Milán, Tarczay Áron

A csoport	Leszboszik	Úgyiselsők...	Csikitita
Leszboszik	_____	7-9	11-13
Úgyiselsők...	9-7	_____	6-16
Csikitita	13-11	16-6	_____

B csoport	Macho Team	H csoport	Húzóra KC
Macho Team	_____	15-14	16-10
H csoport	14-15	_____	10-14
Húzóra KC	10-16	14-10	_____

ELŐDÖNTŐK:

Macho Team - Úgyiselsőkleszünk: 17-8

Csikitita – Húzóra KC: 5-17

3.helyért:

Csikitita – Úgyiselsőkleszünk: 13-12

DÖNTŐ:

Húzóra – Macho Team: 10-18

A helyezetteket érmekkel és puszikkal jutalmaztuk.

A meccsek befejeztével egy hárompontosdobó-versenyre került sor, mely győztesének jutalma egy üveg pezsgő volt. Rendkívül szoros küzdelemben Barák Róbert nyert, Hraskó István, illetve Bujtor Zsigmond előtt. Aki eljött, jól érezte magát, kellemes napot töltöttünk el kosárlabdázással. Aki kihagyta, sajnálhatja, de a következőre még eljöhét.

Szilágyi Szilvia és Hraskó István

